

**MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
AGRONOMICKÁ FAKULTA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

BRNO 2015

JAN ŠABOUK

**Možnosti rozvoje zemědělského podniku v
prostředí agrobiznisu**

Diplomová práce

Vedoucí práce:
Ing. Ivo Zdráhal, Ph.D.

Vypracoval:
Bc. Jan Šabouk

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci Možnosti rozvoje zemědělského podniku v prostředí agrobyznysu vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne: 28.04.2016

.....

podpis

Na tomto místě, bych rád poděkoval Ing. Ivo Zdráhalovi, Ph.D. za příkladné vedení během psaní práce a oceňuji připomínky a poznatky, bez kterých by tato práce nevznikla. Současně bych chtěl poděkovat za příkladnou trpělivost, kterou projevil, i když to v některých místech nebylo se mnou jednoduché.

Abstrakt

ŠABOUK, J. MOŽNOSTI ROZVOJE ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU V PROSTŘEDÍ AGROBYZNYSU

Tato práce se soustředí na reakce a postupy společnosti zabývající se zemědělskou produkcí a jednotlivé změny v jeho prostředí. V úvodní část se zaměřuji na pojetí podnikání v zemědělství a současně vnějším faktorům, které působí na zemědělské společnosti a bezprostředně je ovlivňují. Dále se práce naměřuje na faktory, které vstupují do vytváření podnikatelského prostředí a formují trh v České republice. Praktická část se soustředí na postupná vývojem zvoleného společnosti a její propojení na jednotlivé procesy uvnitř a vně společnosti. Práce vychází z interních data společnosti, které si nepřály být jmenovány z důvodu soudního sporu, který vedou s konkurencí.

Klíčová slova:

Zemědělství, zemědělská produkce, zemědělská politika.

ŠABOUK, J. POSSIBILITIES OF DEVELOPMENT IN AGRICULTURAL COMPANY IN AGRIBUSINESS

This work focuses on the reactions and procedures involved in agricultural production and individual changes in its environment. In the first part I focus on the concept of entrepreneurship in agriculture and also external factors that affect agricultural company and directly affect them. Further work factors that enter into creating a business environment and shape the market in the Czech Republic. The practical part focuses on the gradual development of the chosen company and its connection to the individual processes within and outside the company. The work is based on internal data of the company, who declined to be named because of the litigation that led to the competition.

Keywords:

Agriculture, agricultural production, agricultural policy.

Obsah

1	Úvod	7
2	Cíle práce a metodika řešení	9
3	Literární část	10
3.1	Agrobyznys	11
3.1.1	Definice pojmu	11
3.1.2	Formulace agrobyznysu	12
3.1.3	Specifika nabídky a poptávky v oblasti agrárního trhu	13
3.1.4	K ekonomice zemědělského podniku	15
3.2	Společná zemědělská politika jako rámec vývoje zemědělství EU	19
3.2.1	Příčiny vzniku SZP	19
3.2.2	Základy a záměry SZP	20
3.2.3	Hlavní vzor SZP	20
3.3	Transformace předpokladů v 70. a 80. letech dvacátého století	22
3.3.1	Mac Sharryho reorganizace (CAP I)	22
3.3.2	Agenda 2000 (CAP II)	23
3.3.3	Mid-Term Review Agenda 2000	24
3.3.4	Health check	25
3.3.5	Evropa 2020	25
4	Praktická část	26
4.1	Charakteristika společnosti	27
4.2	Struktura společnosti	28
4.3	Zemědělská produkce a její charakteristiky	29
4.3.1	Struktura plodin	29
4.3.2	Intenzita rostlinné výroby	35

4.3.3	Cenový vývoj u rozhodujících komodit	39
4.3.4	Živočišná výroba	43
4.4	Nezemědělské aktivity podniku	49
4.5	Hospodaření	53
4.5.1	Výnosy	53
4.5.2	Náklady	54
4.6	Finanční analýza společnosti	58
5	Závěr	61
6	Seznam použité literatury	63
7	Seznam tabulek	67
8	Seznam grafů	68
9	Seznam zkratk	69
10	Seznam obrázků	70

1 ÚVOD

Jedním z nejdůležitějších, ne-li nejdůležitější odvětví produkce našeho života je zemědělství. Toto odvětví nám zajišťuje samotné bytí. Zemědělství a jeho produkty mají svá specifika a to biologická, která se díky tomu odlišují od průmyslu a jeho produktů. Nejvýznamnějším rozdílem jsou neovlivnitelné cykly pro produkci, které se nazývají roční období. Dalšími významnými díly jsou půda jako nenahraditelný přírodní zdroj a její využitelnost, počasí, časově omezená životnost a jiné.

V dnešní době se mění zemědělství jako takové, snažíme se o návaznost mezi výrobou (pěstováním) a zpracováním samotných produktů až k jejich distribuci koncovému spotřebiteli. Důležitý je v dnešní době i důraz na biokvalitu, omezení nejrůznějších nebezpečných hnojiv, u dobytka pak je kladen důraz na kvalitu prostředí chovu, stravu zvířat, vody, aby maso a mléčné výrobky z něj byly co nejkvalitnější.

Zemědělství patří celosvětově k nejzákladnějším potřebám všech států, i když Agro politika je negativně ovlivňována trhem, je státy podporována a dotována tak, aby byla zachována alespoň nějaká soběstačnost každého státu ze strany potravin. Nyní se hovoří o tzv. Společné zemědělské politice, která je utvářena Evropskou unií a pouze její část je ovlivňována daným státem. Je to zapříčiněno geografii států, produkcí i rozvojem státu, protože jsou rozdíly mnohdy značné. Proto se Společná zemědělská politika zabývá hlavně konkurenceschopností, která pomáhá zemědělcům v Evropské unii na globálním trhu.

Problém v zemědělství není ale jen ze strany politiky a globálního trhu, ale také díky změnám klimatických podmínek, které je ovlivňují nejen lokálně, ale především globálně, když negativně postihnou velké oblasti pěstování nejrůznějších plodin jako je sucho nebo naopak vytrvalý déšť.

Dalším negativním problémem zemědělství je snižování množství kvalitní orné půdy z důvodu rostoucí poptávky po nových městech, průmyslových oblastech, silniční dopravě a podobně. Na druhou stranu s dobou se zvyšuje potřeba technologií, které zefektivní procesy v zemědělství – pěstování i zpracování produktů až po jejich distribuci koncovému zákazníkovi.

Díky všem těmto skutečnostem roste potřeba potravin, biopotravin a jiných spotřebních věcí vnikající původně v zemědělství. Některé společnosti reagují na změny pružně, jiné se naopak zastaví ve svém růstu či naopak padají dolů. Jsou společnosti, které se díky svým záměrům snaží bojovat s konkurencí, růst a stát se lepšími. Jiné jsou naopak zaměřeny na získávání co nejvíce dotací, což z hlediska času je pouze krátkodobá snaha o udržení produkce.

Svou diplomovou práci jsem proto zaměřil na jednu společnost, jejíž snaha je dobře reagovat na změny vnitřního a vnějšího prostředí, odolávat konkurenci a růst. Pohledem zvenčí bych rád pomohl této společnosti analyzovat její slabé a silné stránky a tím pomoci této společnosti dosáhnout jejích stanovených cílů.

2 CÍLE PRÁCE A METODIKA ŘEŠENÍ

Primárním cílem této práce je zvýšit poznatky o procesu rozhodování zemědělské firmy z pohledu změny struktury produktového portfolia v současném modelu zemědělství.

Pro uskutečnění tohoto cíle je postup rozdělen do jednotlivých parciálních cílů v kontextu s danou problematikou. Snahou této práce je charakterizovat a definovat typické transformace podnikatelského prostředí v současné době z pohledu zemědělských firem, které nastartovalo vymezení a zviditelnění podnikání v zemědělství obecně. Dále se práce soustředí na identifikaci primárních znaků změn v přístupech, které se objevují v koncepci Společné zemědělské politiky Evropské Unie.

Vlastní práce uplatňuje získané informace v podmínkách tuzemska a to v podobě analýzy vývoje rozměru a struktury tuzemského zemědělství, dále formou případové studie postupu konkrétního zemědělského firmy.

Na těchto pilířích jsou postaveny primární charakteristiky vývoje a strukturální změn produkce z hlediska efektivnosti pozorované firmy, jednotlivé dílčí zjištění jsou komentovány a z pohledu zkoumané společnosti a v samotném závěru je navrženo doporučení, pro společnost a směr, jakým by se měla ubírat.

V souvislosti s prací jsou požití informace, které jsou zdarma dostupné na: ČSÚ, MZe ČR a v neposlední řadě EUROSTAT. Tyto informace jsou dány do kontextu se zkoumanou společností. Všechny zjištěné závěry jsou následně prezentovány souhrnně v samotném závěru.

3 LITERÁRNÍ ČÁST

Globalizační postupy zásadně přetváří předpoklady a okolnosti následného rozvoje individuálních oblastech i v agrárním úseku. Přes schválení mimoprodukčních úloh zemědělství je vývoj jeho výrobního rozměru závislý nejen na účinnosti použití produkčních činitelů, a to v míře převyšující prvotní omezenou formulaci zemědělství jako důležitý obor produkce potravin, ale i na prosperitě zařazení v celé soustavě produkce a na uskutečnění konečných produktů zemědělského původu, v agrobiznisu.

3.1 AGROBYZNYS

3.1.1 DEFINICE POJMU

Zemědělství prochází za předešlé dvě desetiletí pomocí globalizace velkou škálou transformací, jenž přeměňují soustavu celého úseku a reciproční souvislosti i obchodu. Veškerý souhrn produkce potravin a nepotravinářského použití zemědělské výroby se tak začíná členit pomocí nového ekonomického vzoru. V mezinárodním potravinovém hospodářství vznikají podstatné transformace především od 90 let minulého století, především v těchto oblastech:

- nabídka zemědělských výrobků je utvářena na principu hodnocení recipročních interakcí nabídky, poptávky a spojitosti ve veškerém řetězci agrobiznysu, přičemž konečná poptávka má prvořadý dopad na počet a organizaci produkce i dodávek v době a místě,
- uplatňuje se stabilizace podniků ve veškerých částech potravinového řetězce, jenž užívá zisků z velikosti,
- do toku potravin a zemědělských výrobků zakročuje veškerá škála podniků a institucí mnohdy nezemědělského typu, globálních sítí, privátních organizací i veřejných jedinců, kteří se účastní na označení i usměrnění určitých nároků spotřebitelů a spotřebitelských úseků,
- pozornost spotřebitelé věnují kvalitě potravin (hodnota za malé ceny) shodně jako zvyšující se sortiment,
- zvyšují se měřítka prevence spotřebitelů v poměru k hodnotě potravin z hlediska péče o zdraví, potravinová jistota, bio-terorismus, označení původu potravinových zdrojů,
- prohlubuje se dozor a soulad navazujících aktivit, v recipročních spojitostech se využívá forwardové kontrakty, e-commerce apod.,
- konkurence nabývá podobu soutěžení veškerých komoditních vertikál na patřičném úseku potravinového trhu,

- nastává sjednocení potravinového hospodářství ve světě, snižuje se účinek prevence potravinových trhů individuálních zemí obchodními překážkami; agrární trhy se liberalizují,
- narůstá poptávka po potravinách se značnou přidanou hodnotou, jako jsou konzervované, upravené, dehydratované a zmrazené produkty potravinářství; obchody poskytující tento druh potravin se stávají vedoucími, důležitými v maloobchodě a stanovují vzor obchodu v daném potravinovém řetězci. (Fiala, 2010)

3.1.2 FORMULACE AGROBYZNYSU

Prvotní formulaci agrobyznysu přednesli američtí ekonomové Ray A. Goldberg a John H. Davis. Tato formulace zahrnuje následné elementy:

- 1) služby pro potravinářství a zemědělství (aplikovaný výzkum, nákup, zásobování, poradenství, školství, plemenářské služby, opravárenství, šlechtitelství a semenářství, atd.)
- 2) dodavatelské oblasti vstupů do potravinářství a zemědělství (chemie, orientované strojírenství, energetika, atd.)
- 3) krmivářský průmysl (v některých státech, počítaje v to ČR, je součástí)
- 4) lesnictví, zemědělská prvovýroba, vodní hospodářství
- 5) potravinářský a další zpracovatelský průmysl
- 6) potravinářský obchod a veřejné stravování

Nová koncepce zahrnuje tuto organizaci:

- a) (malo)obchod a organizace veřejného stravování
- b) zpracovatele první a druhé etapy vyhotovení zemědělských výrobků do koncových produktů
- c) zemědělství výrobci
- d) nákupce zemědělských výrobků
- e) dodavatelé ostatních vstupů (mechanizační prostředky, atd.)
- f) genetické a osivářské podniky, výzkum, dodavatele dalšího biologického materiálu. (Bečvářová Věra, 2013)

3.1.3 SPECIFIKA NABÍDKY A POPTÁVKY V OBLASTI AGRÁRNÍHO TRHU

Nabídka zemědělských produktů je většinou neelastická, je to určeno neobvyklým charakterem produkčních činitelů (půdy) a výrobků (rostliny, zvířata). Tito biologičtí činitelé mají vliv na produkční průběh a není možné jej nějak omezit a obvykle má sezónní povahu, jako jeden z mála výrobků, který je možné produkovat celoročně a poměrně zkrácenou výrobní dobu je drůbež. (Fiala, 2010)

Protože výroba není konzistentní, vznikají cenové a výrobní fluktuace. Poptávka po potravinách v určitém čase je totiž závislá na cenách validních v této dané etapě tj. poměrem:

$$D_t = f(C_t)$$

kde:

D_tpoptávka v období t

C_tcena v období.

Konzument se ve své poptávce řídí údajem trhu v podobě určité ceny určeného zboží/potraviny a obvykle odpovídá zpříma na ceny. Nabídka zemědělského zboží/produktů (jestliže pomineme zásoby), je opačně v krátké době naprosto neelastická. Nejkratší období reakce na transformaci v ceně je určena rozmezím produkční periody určeného zboží/produktu, tudíž poměrem:

$$S_t = f(C_{t-1})$$

Kde:

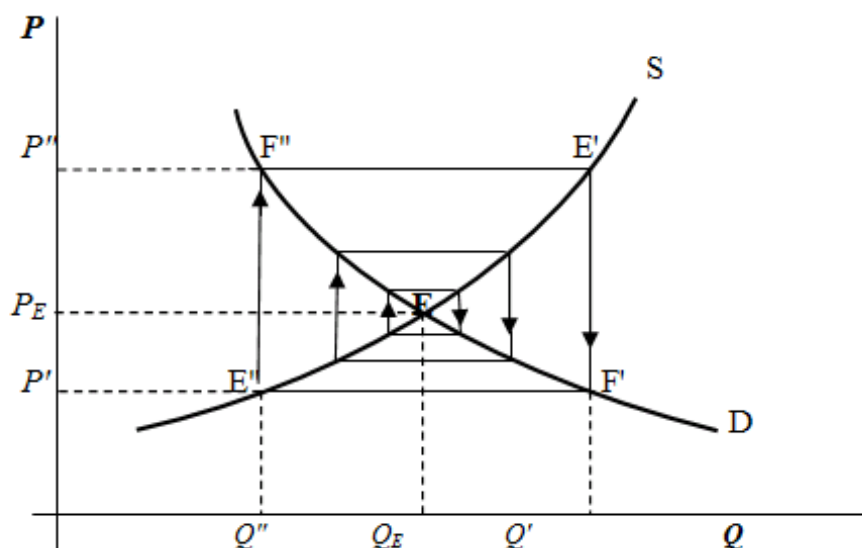
S_tnabídka v období t

C_{t-1}cena v období t-1

Producenti se tudíž činí rozhodnutí o budoucí výrobě z principu loňských cen. Jak předkládá (C Bečvářová Věra, 2013) Avšak tato podmínka je bez aprobovaných předpovědí neodůvodněná a navrhovaná výroba v etapě t+1 vstupuje na trh za naprosto rozdílných předpokladů, než které byly určeny pro tržní stav v etapě t. V situaci trvalé produkční etapě (např.: chmelařství, ovocnářství, viono-

hradnictví, chov skotu) je nabídka v etapě t ohlasem na ceny, jenž byly platné dokonce před dvěma, třemi i čtyřmi lety. (Fiala, 2010)

V rozsahu, v jakém předpokládání budoucího stupně cen je úkolem – záleží na cenách minulosti a adaptaci produkčního průběhu se realizuje v podstatě na těchto cenových předpokladech, takové bude zdržení v regresivní odpovědi producentů na cenové údaje jako základ pro jejich zvážení o stavbě budoucí výroby. (C Bečvářová Věra, 2013) Optimistické a pesimistické cenové předpoklady a průvodní transformace ve výrobě zboží se ukazují v periodických transformacích cen, jenž se graficky zobrazují jako pavučina zobrazená v nabídkově-poptávkovém grafu a v rozboru agrárního trhu je známí pod konceptem.

Graf 1 Teorie pavučiny

Pramen: Synek Miloslav, 2010

Poptávková křivka D zobrazuje cenu, za kterou určitý kvantum výroby je možné prodat v určité době, kdežto nabídkové zobrazení objasňuje poměry mezi cenou P v jednom úseku a kvantem výroby Q , jež bude produkováno v následném časovém úseku t . Časové období, jenž by mělo být bráno na vědomí je rozmezí časového úseku mezi odhodláním produkovat a agitováním konečné výroby. (Mendelu, 2015)

Nabídkové zobrazení S je vyobrazeno za podmínky, že se vytváří časové zdržení jedné etapy v ohlasu výroby na ceny. Značí to, že mezi odhodláním něco produkovat a momentem místa produkované výroby na trhu projde jedna etapa (rok, čtvrt roku - dle rozmezí produkční etapy). Například když cena P_1 platí v době 1,

v grafu se očekává, že počet Q_1 , soudržný s cenou P_1 , bude poskytnuto na trhu v době 2. (Mendelu, 2015)

Za presumpce této formulace poptávky a nabídky je trh vyobrazený na grafu v stabilitě při počtu navrhované a poptávané výroby Q_0 při ceně P_0 v etapě 1. Kromě toho se domnívejme, že agregátní poptávka po určitém zboží se přemístila (např. vzrůstem výnosů) směrem od začátku souřadnic a je teď zobrazena pomocí D_1 . Protože zemědělská výroba požaduje dobu, tomu náležité kvantum produkce bude na trhu až v příští etapě. Poté se cena navýší na stupeň P_1 , jež spotřebitel při nárůstu poptávky ochotně zaplatí při nabídce Q_0 . (Mendelu, 2015)

Při této zvýšené ceně je kvantum Q_0 rozprodáno. Producenti budou odpovídat na zvýšenou cenu P_1 s časovým zdržením jedné etapy a navrhnou kvantum Q_1 , jež při poptávkové funkci D_1 může být rozprodáno při ceně P_2 . Při této ceně (P_2) producenti budou ochotně nabízet kvantum Q_2 v následné etapě, kdežto spotřebitelé zaplatí cenu P_3 , jež bude směřovat k výrobě Q_3 v navazující etapě. Cena a kvantum tak pravidelně oscilují počínaje bodem A až do bodu L, eventuálně by poměr mířil až k novému rovnovážné stavu. Ten bude ustálený, dokud se neobjeví nové tržní náznaky a nezpůsobují nový oscilační rozvoj. (Mendelu, 2015)

3.1.4 K EKONOMICE ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU

Zemědělskou výrobu realizují zemědělské firmy (závody), jež jsou hlavní produkčně ekonomickou a technicko-správní složkou. Pojednává o nich doktrína o zemědělské firmě, kde základními částmi jsou ekonomika rostlinné produkce a ekonomika živočišné produkce. (Synek Miloslav, 2010)

Zemědělské firmy provádí hlavní úkoly, jako jsou zajištění potravin pro obyvatele a zemědělských surovin pro průmysl; tj. výrobní úkol. Splňuje i další podstatné mimoprodukční úkoly, jako je starost o kraj a jeho životní prostředí (krajino-tvorná funkce), kulturně sociální, rekreační aj; které mají podporu v podobě různých dotací jak národní, tak evropský. (Fiala, 2010)

Zemědělská produkce má na rozdíl od průmyslové některé neobvyklosti, mezi které spadá:

a) Velká vazba na přírodních podmínkách

Základní produkční činitel (půda) je v poklidu, stroje a jiné produkční způsoby (osiva, hnojiva) a zaměstnanci jsou naopak v chodu; to zvětšuje výlohy na transport a zacházení se surovinami, ovlivnitelnost přírodních postupů v zemědělské produkci je značně nižší, než je tomu u průmyslových technologických postupů; na produkci, realizovanou většinou na otevřeném prostoru způsobuje silně podnební účinky, zemědělský produkční postupech se musí adaptovat požadavkům živých organismů, zem má různorodou úrodnost (bonitu), což má vliv na efekty hospodaření firemních jednotlivců. (Synek Miloslav, 2010)

Vazba zemědělské produkce na přírodních podmínkách komplikuje uspořádání práce, kde klade obrovské požadavky na praxi a adaptabilitu zaměstnanců pořád se měnícím předpokladům, a má vliv na hygienu a úrazovost práce v zemědělské produkci. (Synek Miloslav, 2010)

b) Časový rozpor postupu produkčního a výrobního postupu, jenž je charakteristický obzvláště pro rostlinnou produkci. Metoda výroby pšenice trvá 10 měsíců, nicméně pracovní průběh pěstění 1 ha pšenice trvá asi 70 hodin (patrně dřívější údaj) Podle UZEI jsou přímé mzdové výlohy 375 Kč a režijní 3 436 což může je cca 25 hodin činnosti. Obdobně, je tomu i při produkci jatečního masa, mléka, vlny apod.

c) Sezonnost činností v zemědělské produkci, tj. a její nestejněmorné rozložení v průběhu roku, se ukazuje obzvláště v rostlinné produkci

- zapříčiňuje nestejněmorné používání strojů a pracovních sil v průběhu roku, ovlivňuje na uspořádání činností,
- při některých činnostech je důvodem nárazové nutnosti obrovského množství pomocných sezonních zaměstnanců (např.: při sklizni jahod, ovoce, chmele apod.)
- má vliv na nestejněmornost výdělků a výloh zemědělských firem,
- ukazuje se nestejněmorným rozvržením pracovní doby, fluktuací zisků zaměstnanců v průběhu roku a způsobuje potíže pro agitování školených sil do zemědělství, obzvláště mladých jedinců. (Synek Miloslav, 2010)

Zisky a úspory z rozsahu

Poněvadž české zemědělství je hlavně zemědělství rozsáhlých firem, jsou formovány předpoklady pro uskutečnění zisků z rozměru. Postup křivky výdajové funkce v dlouhodobé fázi mají vliv hlavně na zisky z rozměru, jenž mohou být vzrůstající, sestupné či stálé:

- **Vzrůstající** – jestliže vzrůst rozsahu využitých produkčních činitelů směřuje k většímu tempu vzrůstu zisku z nich, mluvíme o vzrůstajících ziscích z rozměru. Důsledkem toho průměrné výdaje na jednotku výroby se budou v dlouhodobé fázi snižovat,
- **Stálé** – nárůst rozměru každého ze vstupů způsobí nárůst výstupu ve shodném stanovisku,
- **Sestupné** – následkem nárůstu každého ze vstupů nastane procentuální nárůst výstupu menší, než jaký byl proporcionální akumulace vstupů. Jednotkové výdaje budou mít tendenci vzrůstat. (Fiala, 2010)

Úspory z rozměru

Jednou z příčin nárůstu rozměru firmy a s tím i související transformací jeho pozicí na trhu jsou výdajové předpoklady zakládající se na produkci ve značném rozměru čili se sestupnými průměrnými výdaji, kdy celkové výdaje se rozptylují mezi značný počet výstupů.

Optimalizace rozměru zemědělské firmy

Jedním z podstatných determinantů rozměru zemědělské firmy jsou nepochybně záměry, jenž si před sebe kladou vlastníci podniků. Nicméně tyto záměry mohou být rozdílné a mimo tradičního hlediska, založeného na presumpci optimalizace rozměru podniku v závislosti na úsilí o maximalizaci výdajů, mohou rozmýšlet i o dlouhodobém vzrůstu podniku, je možné tvrdit, že z ohledu formování podmínek pro úspěšnost podniku na trhu souvisí optimalizací rozměru podniku souviset s příležitostmi výhod z rozměru určité produkce, výhod z širě produkce a z výhod z rozměru na firemním stupni. Obecně je možné tvrdit, že na optimální rozměr podniku bude mít vliv jak úsilí o maximalizaci technicko-ekonomické účinnosti, tak i profilem tržních předpokladů. Jestliže se podnik bude probíhat za předpokladů stoprocentní konkurence, její optimální rozměr

podniku bude determinována obzvláště úsilím o maximalizaci technicko - ekonomické efektivity. V rozvinutých ekonomikách, kde se účast zemědělství na HDP a zaměstnanosti zmenšuje na jednotky procent je velmi podstatný technologický vývoj. „Nárůst zemědělských firem v rozvinutých ekonomikách lze vidět jako význam poměrných cen kapitálu. Větší zisky v nezemědělských úsecích způsobují odliv zaměstnanců a v důsledku k inovacím, jenž zvětšují efektivitu práce a tudíž k větší výrobě na jednoho zaměstnance. Vývoj technologií substituujících lidskou činnost stroji a mechanismy je původně vyvolán větší uznání činnosti ve vztahu ke kapitálu. Fyzický kapitál poskytuje zůstávající pracovní síle vyrábět ve větším objemu při pevné investici činnosti. (Synek Miloslav, 2010)

Firmy v českém zemědělství

České zemědělství má příznačnou soustavu zemědělských firem postkomunistických států, tudíž zpravidla velké farmy, ale i tento směr se pozměňuje. Jak píše Bečvářová v smyslu objektivizace postoje k formám a významům zemědělských firem, jenž budou poskytovat podmínky pro jejich kladný výsledek, je tudíž nutné vycházet z větší stupnice obecných teoretických postupů k specifikaci firmy, ke konceptu a pochopení její důležitosti počítaje v to vymezení kvantitativních a hodnotových hledisek transformace meze firmy, jakož i zhodnocení pravděpodobností použití obecné ekonomické teorie firmy v okolnostech zemědělství. (A Bečvářová Věra, 2013)

3.2 SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA JAKO RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ EU

3.2.1 PŘÍČINY VZNIKU SZP

Seznámení s SZP je zásadní pro porozumění samotné Evropské Unii. Z historického ohledu jde o finančně nejnáročnější politiku Unie a na rozdíl od ostatních politik je to ochranařská politika. Avšak proč se sestava, snažící se o ekonomické sjednocení na principu odstraňování bariér internacionálního obchodu odkloní k vybudování politiky se pevným regulativním rámcem a charakteristickou prevencí trhu?

Příčina je velmi jednoduchá, díky válečné empirii s nedostatkem jídla. Evropské zemědělství bylo po válce zdatné dodávat zásoby obyvatelstvu zemědělskými komoditami jen z 80%. V čase propukající studené války šlo o klíčový problém. Pro EHS se stalo zhotovení účinného a soběstačného, domácího zemědělského úseku předností. Kapacita nárůstu výroby je zřetelný i při porovnání efektivity, kdy poválečná Evropa nedopadla nejlépe. Kdežto v šesti zřizujících státech EHS bylo zaměstnáno na 65 milionech hektarů 17,5 milionu zemědělců, pro obživu 150 milionů obyvatel v USA byl značnější množství konzumentů (přes 200 milionů) obhospodařováno 4 miliony zemědělců pracujících na 400 milionech hektarů. (Synek Miloslav, 2010)

Je zřejmé, že v případě že by státy EHS nebyly potravinově soběstačné a v tomto stavu by se vyskytla chronická krize, tak by to mohlo směřovat k sociálním nepokojům a eventuálním transformacím soustavy. (Fiala, 2010)

Na počátku SZP se velmi participovala Francie. 50 letech 20. století bylo zaměstnáno v zemědělském úseku asi 20 % práceschopných obyvatel. Francie si tudíž SZP vymohla jako koncesi Německu za schválení otevřeného obchodu s průmyslovými produkty. Starost Francie o konkurenceschopnost individuálního průmyslu byla nahrazena zvláště zesílením postavení zemědělství. Německo zahájením SZP odpovídalo na separování své východní části, jenž byla pro účinné zemědělství příhodnější. Kdežto do počátku SZP mohlo Německo transportovat zemědělské výrobky z celého světa, po vytvoření SZP zakládající se na tezi přednosti výrobků ES by se jejich import stal dražší. Přitom francouzské ceny byly

větší než celosvětové, tuto situaci se chtěla Francie uchovat pomocí SZP. (A Bečvářová Věra, 2013)

3.2.2 ZÁKLADY A ZÁMĚRY SZP

V čase, kdy vznikaly východiska SZP, všech šest primárních členských států mělo zřízeno svou jednotlivou agrární politiku na subvenci tržních cen ve spojení s ochranou trhu. Největší stupeň subvence byl v Německu, jenž bylo i největším importním státem zemědělských výrobků a potravin, jenž bylo zapříčiněno pustošením hospodářství válkou. O trochu menší subvence tržních cen byla ve Francii, jenž byla v této době opravdovým importním státem, ale v převážné části zboží z území mírného pásma, již soběstačná. Nejnižší cenová subvence byla v Nizozemsku, jenž bylo v tom období již eminentním a prosperujícím vývozcem. Pro vznik celní unie členských zemí pro zemědělské výrobky a další zboží ovšem byla nutná harmonizace politik subvence tržních cen agrárních výrobků. I v této situaci došlo k domluvě s tím, že záměry byly definovány takto:

- 1) upevnit trhy;
- 2) zabezpečit tak příslušnou životní hladinu zemědělského lidu a to především zvětšením jednotlivých platů jedinců pracujících v zemědělství;
- 3) zvětšit efektivitu zemědělství pomocí technického rozvoje a podporování logického vývoje zemědělské produkce a nejvhodnějšího použití produkčních faktorů, především pracovní síly;
- 4) zaopatřit spotřebitelům dodávky potravin za přijatelné ceny;
- 5) zaopatřit nepřetržitou dodávku zásob. (Fiala, 2010)

3.2.3 HLAVNÍ VZOR SZP

Elementární fakta SZP byly založeny na nástrojích subvence tržních cen, jenž vznikali z obrovského kolísání cen. „Pevný profil mnoha produkčních činitelů v zemědělství, obzvláště půdy a zčásti činnosti, a profil produkce zapříčiňují, že zemědělci nejsou způsobilí odpovídat přiměřeným postupem na přeměny v cenách zemědělských výrobků i produkčních vstupů do zemědělství. Tyto účinky, jejichž reflexem je neelastická nabídka zemědělských produktů, spolu s ne flexi-

bilností poptávky po majoritě zemědělských produktů směřují k obrovské fluktuaci cen zemědělských výrobků, jenž zapříčiňuje fluktuaci platů farmářů, což směřuje ke zmenšení blahobytu.“ Stanovisko postavený na subvenci cen majority produkovaného zboží v evropském zemědělství se ukázalo obzvláště charakteristickým vzrůstem výroby. Tato neobvykle výhodná a prostá podoba subvence byla akceptována kladně ze směru producentů i spotřebitelů. Tudíž bylo velmi náročné uplatňovat jakoukoliv přeměnu, a to i přestože počáteční ekonomické předpoklady se výrazně přeměnily. (A Bečvářová Věra, 2013)

Roku 1962 vznikl, pro financování SZP, Evropský fond zemědělské garance a orientace (EAGGF). Od této éry fungovala SZP pomocí cenových soustav, jenž zajišťovaly jednotnou cenovou úroveň zboží, jak na vnitřním trhu EU, tak vzhledem světovému trhu.

V soustavě produkce a řízení cen byly použity:

- a) prahová cena, jenž byla dedukována z účelové ceny jako nejmenší cena pro zemědělské produkty třetích států,
- b) intervenční cena, za níž intervenční kraje nakupují zemědělské výrobky při nadbytcích na trhu (obyčejně kolísá v hladině prahové ceny),
- c) účelová (rámcová cena, jenž byla určována Radou EU na začátku hospodářského roku jako produkční cena, potřebná z východiska zemědělské politiky; pro zemědělce fungovala jako rámcová.

Účinkem této politiky byly větší ceny zemědělských výrobků na trhu EHS, než byly celosvětové ceny, jak je možné pozorovat v tabulce. Nepochybně to je pro spotřebitele nevýhodná situace, protože by jinak měl menší výdaje na stravu. Avšak v tomto období nebylo zemědělství EHS na takovém stupni, kdy mohla nastat úprava SZP. Z tabulky je taktéž zřejmé, že tato politika byla i velmi náročná na kapitál celého společenství, jenž začalo být ovlivňováno zájmovými kategoriemi ze zemědělských organizací. (A Bečvářová Věra, 2013)

3.3 TRANSFORMACE PŘEDPOKLADŮ V 70. A 80. LETECH DVACÁTÉHO STOLETÍ

Již na konci 70. let minulého století, vznikaly prvotní příčiny, jež mířily k uvedení SZP, tratit na smyslu, tím, že se již povedlo pokrýt konsumpci EHS až vznikla nadvýroba. V období 1973 až 1988 se rozsah zemědělské výroby zvětšoval o 2 % ročně, kdežto vnitřní poptávka vzrůstala jen o 0,5 %. Konkrétně v době 1981 – 1993 šlo o tyto přeměny u významných komodit. Vzhledem k tomu, že si pomáhaly nejen cenou intervenčních nákupů, ale musel být usnadňován i vývoz, nastala obrovská finanční přítěž pro celou asociaci. Tudíž musely být přijaty další kroky ke zmenšení výroby, byly zahájeny výrobní kvóty a ustálení rozpočtu, jež poskytla rozměrnější reorganizační ustanovení na začátku 90. let. Dlouho se očekávala transformace SZP, byly zde projekty na reorganizaci SZP, jež by zmenšily finanční balast pro asociaci a zmenšily i přetvoření trhu. Nejznámější z tohoto ohledu je Mansholtův plán z let 1968, jež měl zvláště zdokonalit konkurenceschopnost zemědělství EHS. Subvence cen, měly být vystřídány přímými subvencemi na technologický vzrůst a generační modifikaci. Mansholt prezentoval tento dokument jako „Zemědělství 1980“ naneštěstí pro zemědělství EHS se setkal tento projekt se značným nesouhlasem napříč všech účastníků, jediný kdo stále pomáhal reorganizaci, byla rada. Byla zavedena důkladná kampaň, jež měla heslo: „záchrana rodinných farem“. (Fiala, 2010)

Pravděpodobností jak zahájit reorganizaci bylo zavedení přístupových úmluv s Irskem, Velkou Británií a Dánskem. Především Velká Británie, jež měla a má jinou skladbu zemědělských firem a s ní i související subvence, nebyla spokojena se SZP. Proto se Mansholt rozhodnul, aby Velká Británie dohodla jako přístupový předpoklad zvláště schválení reorganizačního projektu, ale ani tyto změny se neuskutečnily.

3.3.1 MAC SHARRYHO REORGANIZACE (CAP I)

Mac Sharryho reorganizace z let 1992, vznikla podle Uruguayského kola GATT o liberalizaci agrárního trhu. Evropská unie na těchto konferencích schválila zmenšení subvence cen, redukcí celních překážek a danou liberalizaci trhu. Z

toho důvodu došlo k přetvoření podoby subvencí od cenových prostředků u komodit na orné půdě a skotu až k důchodovým platbám.

Reorganizace zahrnovala tyto body:

- a) Pomoc a certifikace organického zemědělství,
- b) doprovodná opatření (počátek greeningu),
- c) zmenšení intervenčních cen,
- d) zahájení kompenzačních plateb.

Je možné říci, že Mac Sharryho reorganizace spustila soustavu, jež již doporučil Mansholt. Zemědělství Unie, tak promarnilo jednu dekádu, v níž mohla vzrůst konkurenceschopnost a současně by se zmenšila finanční balast na rozpočet.

3.3.2 AGENDA 2000 (CAP II)

Reorganizace v Agendě 2000 nadále pokračovaly v nastaveném kursu Mac Sharryho změnou. Znovu se zmenšily intervenční platby, jež byly zastoupeny jinými rovnými platbami (důchodová složka).

Strukturální prvek (investice do technologií) se naopak dále zvýšil. Nově přišla subvence venkova. Plán vývoje venkova je významnou novinkou, jelikož tímto chce Evropská Unie a její země zabránit odlivu obyvatel venkova do měst a obnovit rurální území. Tento plán je napojen na SZP, protože se zemědělství bere jako nepochybnou složkou hospodářství venkova s pravděpodobností na zvětšení zaměstnanosti tamního lidu a další vylepšení socioekonomického stavu. Celý tento průběh tvorby II. pilíře subvence je důkazem, že zemědělství nemá jen výrobní profil jako předtím. Zemědělství, jež má neobvyklý profil, kdy vyrábí potraviny, pracuje s neobyčejnou a nezaměnitelnou VF půdou, je nezbytné podporovat rozvoj, a to tak aby tady byla zajištěna udržitelnost výroby. Hlavní složkou bylo zahájení tzv. národní obálky, jde o prostředek národní subvence, jež je mimo okruh SZP. Prvně od uvedení SZP do chodu, mohou země sami mít vliv na subvenci, zvoleného zboží, do jisté úrovně určených národních limitů. Země získali šanci obměňovat zásadu přímých subvencí, kdy díl přímých plateb může být přesunut do ustanovení na vývoj venkova. (Fiala, 2010)

3.3.3 MID-TERM REVIEW AGENDA 2000

Roku 2002 se v Kodani povedlo docílit dohody o další liberalizaci zemědělského trhu a reformě SZP. Protože se plánovalo navýšení o deset dalších členských zemí a výdaje by důrazně narostly, tak bylo učiněno několik transformací a aby se nachystala lepší smlouvající postavení Evropské Unie na konferencích WTO. Evropská Unie nabídla reformu profilu přímých plateb a tím oslabení primárních připomínek obchodních účastníků WTO vzhledem k Evropské Unii. Zároveň požadovala dodržení předpokladů v rámci mimotržních ustanovení příslušejících k dovozu zemědělských výrobků a potravin do Evropské Unie (kvalita, životní prostředí, GMO, blaho zvířat).

V tomto stádiu se modifikace vztahovaly na následné ustanovení:

- a) nastolení prostředků finanční disciplíny, jenž poskytne při výstraže přesáhnutí stropu agrárních nákladů Evropské Unie celkově snížit náklady na přímé platby,
- b) rozšíření portfolia plánů rurálního vývoje o ustanovení k docílení norem ochrany životního prostředí, zabezpečení potravin a blaha zvířat, zdokonalení kvality zemědělských výrobků, sjednocování producentů a jednotlivá modifikace reálných předpokladů stávajících názvů vývoje venkova,
- c) použití obměňování (zmenšování přímých plateb) budou vytvářeny zdroje pro zvětšení subvence vývoje venkova,
- d) plnění norem ochrany životního prostředí a zabezpečení potravin, jako předpoklad pro umožnění přímých plateb,
- e) separace přímých plateb od výroby (decoupling), kdy farmář měl v minulosti získávat jednu subvenci v úrovni součtu individuálních přímých plateb v referenční etapě, platba je redukovatelná, pronajímatelnější a prodejná,
- f) zmenšení intervenční ceny u mléčných výrobků a jiné tržní ustanovení, jenž mají zaopatřit výhodnější postavení Evropské Unie při konferencích s WTO, schopnost zjednodušení soustavy administrace SSZP pro členskou zemi i pro zemědělce (záleží na selekci soustavy ze směru členské země),

g) zahájení subvence na pěstování energetických plodin.

3.3.4 HEALTH CHECK

Dle systému Health Check bylo rozhodnuto o navýšení kvóty mléka, které měly být v roce 2015 zrušeny. Díky modulaci se do centra pozornosti dostává zemědělcům možnosti rychle reagovat na výzvy typu změna klimatických podmínek či hospodaření s vodou.

Je zajímavé, že dochází ke konfliktu v systému health check, kdy už v roce 2008 dochází k omezení praktik ovlivňující trh a zároveň k navýšení podpory ve vývozu produkce mléka, jak uvedla Evropská Komise. (Health Check of the Common Agricultural Policy, 2009)

3.3.5 EVROPA 2020

Díky neúspěchu Lisabonské strategie vznikla v Evropské unii nová snaha o vytvoření strategie nové. Na summitu Rady Evropy v roce 2008 byla tato nutnost prezentována a to oblasti udržitelnosti rozvoje a sociální soudržnosti. Proto byla v roce 2010 prezentována nová strategie, tzv. Evropa 2020, která má snahu o inteligentní a udržitelný růst, který podporuje začlenění. Byť je program velmi ambiciózní, je také mnoho skeptiků, kteří tento program kritizují. Strategie bere ohled jak na rozdílné zájmy každého státu a specifika země, ale je také rozdílná díky současným podmínkám v každém státě, aby na jeho začátku dala šanci každé zemi k jejímu růstu.

Mezi základní strategii Evropy 2020 patří růst ekonomiky, sociální soudržnost a životní prostředí. Rozdíly jsou pak dány formulací dílčích cílů. (Evropská komise, 2010)

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Pro svoji diplomovou práci jsem se rozhodl pro společnost, která je v mém okolí vyhlášeným podnikem nejen pro svoji rentabilitnost, ale i přístupem k zaměstnancům. Tato společnost si nepřeje být jmenována pravým jménem v mé diplomové práci.

4.1 CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI

Společnost A byla založena v roce 2001 jako akciová společnost. Vznikla koupí bývalého zemědělského družstva na jižní Moravě. Ve firmě je k dnešnímu dni zaměstnáno 48 zaměstnanců, z toho 8 THP a 40 ručně obslužných.

Tato společnost obdělává půdu o velikosti 2000 hektarů. Většina obdělávané půdy je hnědozem, klimatické podmínky jsou velmi příznivé hlavně díky nadprůměrným teplotám oproti republikovému průměru.

Vzhledem ke značnému množství vinogradů v okolí, které zabírají půdu zemědělskou, bude v průběhu let zřejmě docházet ke snižování orné půdy.

Tabulka 1 Roční úhrny srážek v Jihomoravském kraji

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
S	780	442	501	601	622	430
N	543	543	543	543	543	543
%	144	81	92	111	115	79

Zdroj: Portál ČHMÚ

Vysvětlivky: S = úhrn srážek [mm]

N = dlouhodobý srážkový NORMÁL 1961-1990 [mm]

% = úhrn srážek v % normálu 1961–1990

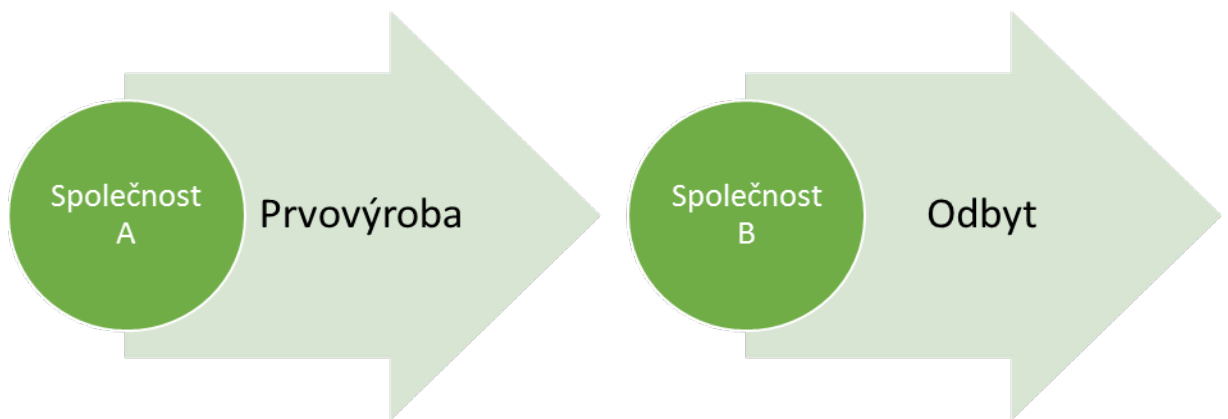
Tabulka uvádí roční úhrny srážek v Jihomoravském kraji. Nejvýznamnější srážky byly v roce 2010. V dané oblasti dosahují průměrné roční srážky 543mm.

4.2 STRUKTURA SPOLEČNOSTI

Společnost se zabývá:

- Zemědělstvím,
- výrobou nezpracovaných výrobků určených k jejich dalšímu zpracování,
- prodejem nezpracovaných výrobků určených k jejich dalšímu zpracování.

Obrázek 1 Struktura společnosti

Společnost A je akciovou společností a vznikla v roce 2011, kdy koupila původní zemědělské družstvo. Tato společnost se zabývá prvovýrobou, tedy zemědělstvím jako takovým – pěstováním obilovin, olejnin, případně jiných produktů. Společnost B je dceřinou společností společnosti A, ta se zabývá odbytem vyprodukovaných produktů určených k dalšímu zpracování.

4.3 ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE A JEJÍ CHARAKTERISTIKY

4.3.1 STRUKTURA PLODIN

V období mezi roky let 2000 až 2014 se transformovalo pěstovatelé portfolio plodin. Společnost byla donucena přizpůsobit svoje zaměření podmínkám, které panovaly na trhu. Nejvýznamnější transformací prošlo období do konce roku 2011, kdy byl zaznamenaná tendence upouštět od pěstování cukrové řepy, ta byla následně vysazena v roce 2007 na celkové ploše téměř 40 ha.

Společnost se rozhodla v roce 2008 zaměřit svoji výměru na kukuřici a o téměř 130% navýšit oseté plochy o ni. Po vstupu naší republiky do Evropské Unie na jaře roku 2004 přeneslo se spolu s evropskou legislativou i jednotlivé kvóty.

- *„Kvóta A, B – množství cukru stanovené členskou zemí, které jsou producenti cukru oprávněni vyrobit. Pouze na toto množství se vztahují cenová, subvenční a intervenční opatření tržního řádu na cukr.*
- *Cukr C – množství cukru vyrobené producentem nad kvótu A a B. Toto množství je třeba vyvézt do třetích zemí bez nároků na vývozní subvence, nebo je ho možné převést do kvóty A v rámci následujícího hospodářského roku.*
- *Kvóty pro ČR stanovené EK – kvóta A – 441 209 t, kvóta B – 13 653 t.“*
(MZe, 2004)

Samotný problém není v kvótách, které jsou definované v rámci Evropské Unie, ale jejich přidělení na výrobce cukru místo na producenta, který je v našem případě farmář. V polovině první dekády byla velká část cukrovarů v majoritním vlastnictvím investorů ze zahraničí. K tomuto datu byl zaznamenan odchod firmy EASTERN SUGAR jako jednoho z nejvýznamnějších hráčů v tomto poli a současně se jednalo o největšího producenta cukru v tuzemsku. Finanční problémy zaznamenalo přes 180 dodavatelů cukrové řepy. V roce 2007 se tak snížila výroba o 21% oproti předešlému roku. EASTERN SUGAR uzavřela cukrovary v Břeclavi i Otrokovcích.

Tabulka 2 Přehled producentů cukru

Cukrovarský podnik	Závod	Kvóta celkem
Tereos TTD, a. s.	Dobrovice české Meziříčí	208 715,651
Moravskoslezské cukrovary, a. s.	Hrušovany n/Jevišovkou Opava-Vávrovice	93 973,208
Hanácká potravinářská společnost s. r. o.	Prosenice	25 184,488
Litovelská cukrovarna, a. s.	Litovel	22 596,848
Cukrovar Vrbátky a. s.	Vrbátky	21 989,012
celkem rok kvóta na rok 2013/14		372 459,207
kvóta v letech 2004/05 až 2006/07		454
		862,000

Zdroj: ww.eagri.cz

V níže uvedených tabulkách je uveden přehled sklizňových ploch v České republice, Jihomoravském kraji a ve Společnosti A u vybraných komodit. Jak tabulky ukazují

Tabulka 3 Porovnání sklizňových ploch u pšenice a ječmenu

	Pšenice			Ječmen		
	ČR	JMK	Spol. A	ČR	JMK	Spol. A
	ha					
2010	833577	114685	860	388925	45166	340
2011	863132	118304	900	372780	42274	320
2012	815381	114690	860	382330	41148	320
2013	829393	111034	840	348992	38374	300
2014	835941	115242	880	350518	39789	300

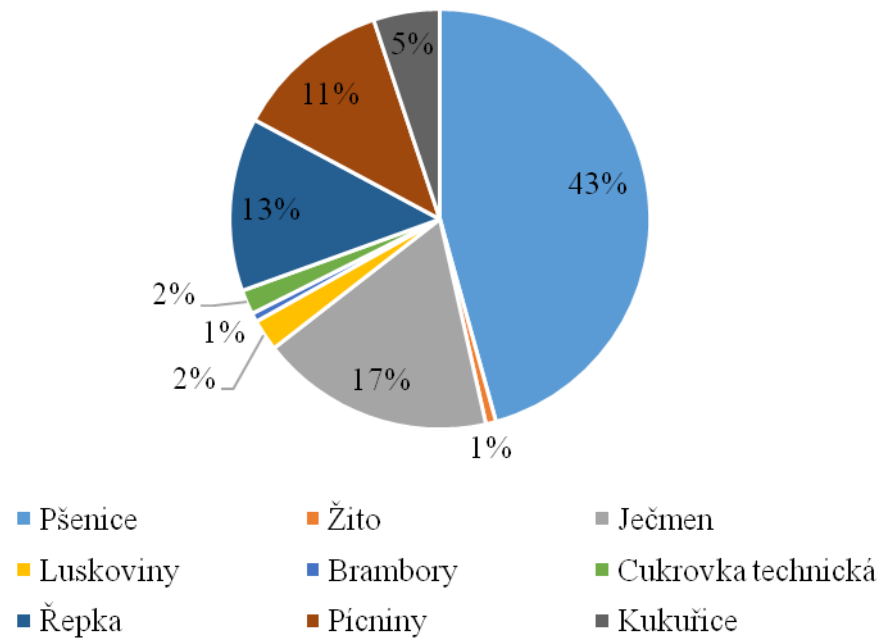
Zdroj: www.czso.cz, Společnost A

Tabulka 4 Porovnání sklizňových ploch u brambor a cukrovky technické

	Brambory			Cukrovka technická		
	ČR	JMK	Spol. A	ČR	JMK	Spol. A
	ha					
2010	27079	1719	20	56388	4746	40
2011	26450	1928	20	58328	5134	40
2012	23652	1637	20	61161	5091	40
2013	23205	1511	20	62401	5475	40
2014	23992	1772	20	62959	5417	40

Zdroj: www.czso.cz, Společnost A

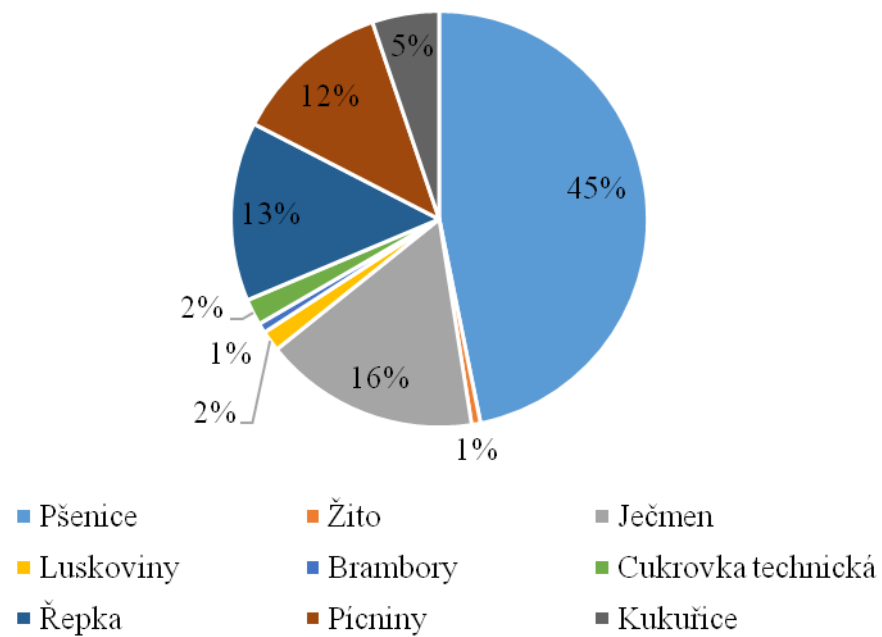
Sklizňová plocha 2010

Graf 2 Sklizňová plocha v r. 2010

Zdroj: Společnost A

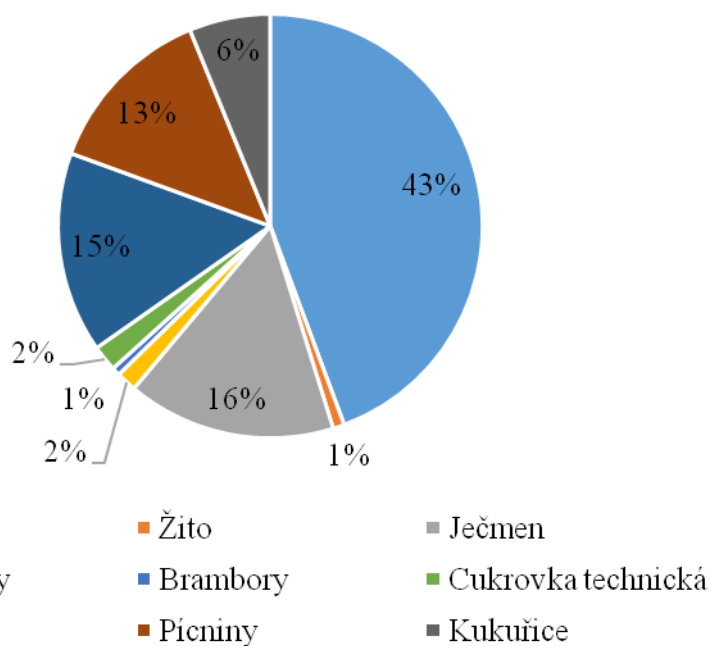
Sklizňová plocha 2011

Graf 3 Sklizňová plocha v r. 2011

Zdroj: Společnost A

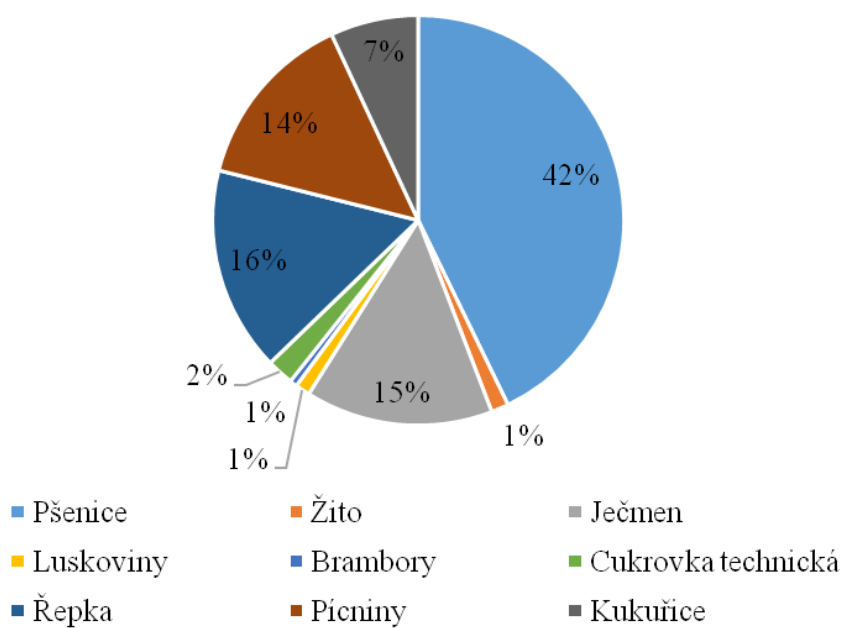
Sklizňová plocha 2012

Graf 4 Sklizňová plocha v r. 2012

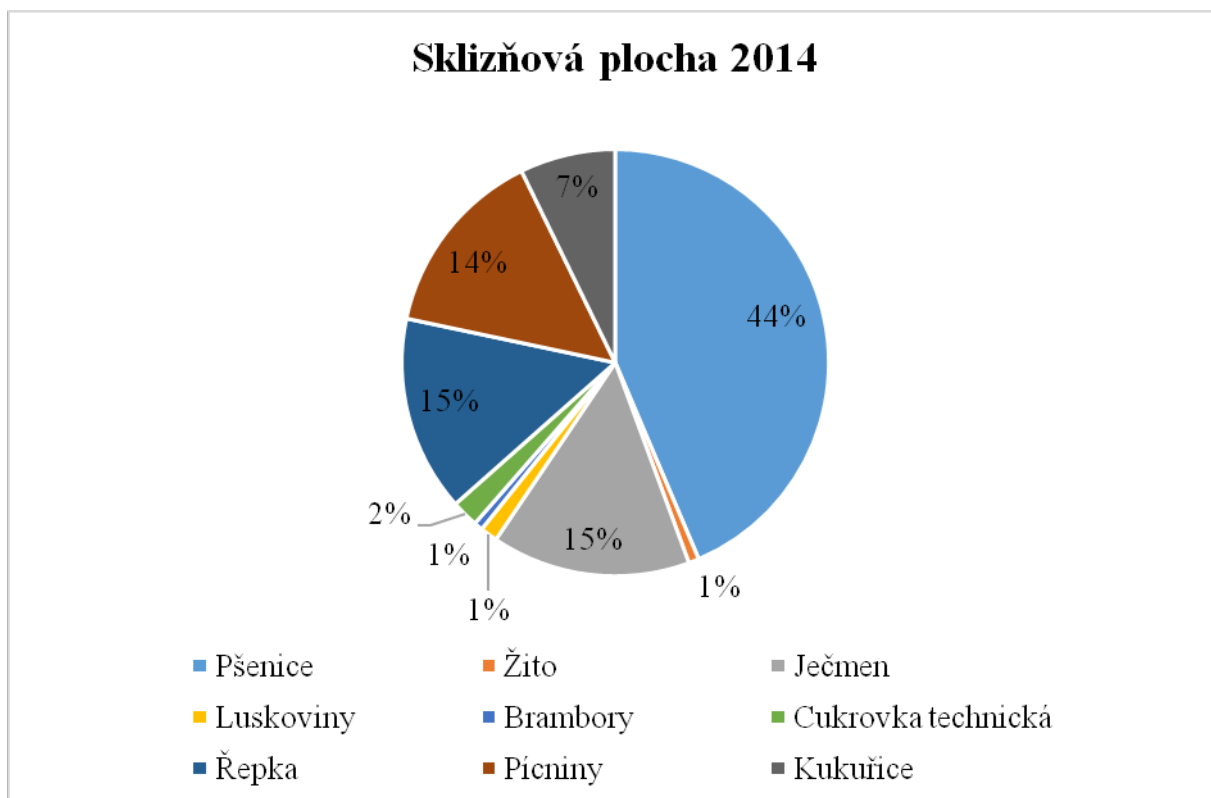
Zdroj: Společnost A

Sklizňová plocha 2013

Graf 5 Sklizňová plocha v r. 2013

Zdroj: Společnost A

Graf 6 Sklizňová plocha v r. 2014

Zdroj: Společnost A

Mezi léty 2010 a 2014 nastala významná změna v případě osevních postupů. Na jaře roku 2009 byla zaznamenána výměra chmelnic přibližně 55 ha, a o rok později došlo k významnému snížení výměr na hodnotu pod 20 ha. Ve hře bylo i nové osazení hořkými odrůdami (např. Premiant), které nejsou tak obvyklé v tomto kraji ale panují zde správné podmínky z hlediska počasí, ale bohužel výsledek nebyl uspokojivý, proto byla zástupci společnosti ustanovena jejich minimalizace. V tuto chvíli době se výměra chmele pohybuje kolem 15 ha.

Tabulka 5 Výměra pěstování chmele ve světě

Země/Rok	Plocha v ha						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Česká republika	5335	5307	5210	4632	4366	4339	4460
Německo	18695	18472	18386	18228	17124	16849	17309
Belgie	186	186	183	189	189	158	148
Bulharsko	221	160	160	150	150	105	14
Velká Británie	1100	1075	1080	1113	1051	982	958
Francie	801	524	433	492	439	381	439
Polsko	2179	2233	1840	1297	1510	1357	1404
Rumunsko	429	240	240	241	245	250	250
Ruská federace	220	420	220	158	158	158	158
Slovensko	300	260	235	222	214	174	138
Slovinsko	1706	1579	1217	1376	1160	1165	1216
Španělsko	466	177	480	510	525	485	536
Turecko	331	308	350	350	350	350	350
Ukrajina	1359	1320	950	646	465	469	362
Ostatní evropské země	405	412	187	184	184	195	195
Evropa celkem	33733	32973	31515	30017	28369	27643	28200

Zdroj: www.eagri.cz

4.3.2 INTENZITA ROSTLINNÉ VÝROBY

Na základě mapy je zřejmé, že společnost disponuje obrovským půdním kapitálem pro nadprůměrné výnosy agronomických produktů. Význačná bonita půdy je benefitem pro vyšší výnosy. Dále je zřejmé, že četnost rostlinné produkce je na nadstandardní úrovni jak v krajském tak celostátním srovnání.

Významným podílem k nadprůměrným výsledkům přispívá použití precizního zemědělství do běžné praxe. Precizní zemědělství je komplexní způsob řešení celého podniku pomocí správně zvolených technologií, družicového zaměření polohy (DNSS) dat a v neposlední řadě proximální sběr dat. Takovéto technologie mají za následek vybalancování výnosů při snížených vstupech a současně teoretické snižování dopadů na prostředí farmy.

Precizní agronomická výroba je nový druh postupu usnadňující optimalizovat některé zemědělské procesy v souvislosti s prostorovým rozčleněním. Globální poziční systém spadá do jednoho z primárních postupů usnadňující implementaci precizního hospodaření v běžném životě. Globální poziční systém umožňuje on-line zprávy o aktuální pozici na spravovaném pozemku. Propojení s měřicím zařízením na agronomických vybavení je snadné daný úkon realizovat podle místních podmínek půdního nebo vegetačního environmentálního prostředí. Jedním z benefitů této nové technologie je možnost eliminace nepřímých nákladů na vstupy pěstovaných produktů a případně monitorování výsledku hospodaření. Následující z možných benefitů této technologie je ohleduplnost k prostředí kolem nás.

Dálkový průzkum země je jedním z významných pramenů znalostí o místní variabilitě v oblasti pozemků. Pomocí dat z této oblasti je možné shromáždit spoustu biofyzikálních parametrů uplatňujících informace o velikosti prostorovém zastoupení. Satelitní snímky je možné kategorizovat do několika oblastí. Tyto zmíněné mapy procesu slouží pro aplikační mapy. (GISAT, 2015)

Parametrem k charakterizování je, identifikace precizního zemědělství jako jedné celé farmy strategie manažerského řízení. Uplatnění informačních technologií s cílem zvýšit řízení produkce a minimalizovat dopad na prostředí. Tato podoba poukazuje na agronomické systémy, které v moderní agronomii mohou obsahovat mezinárodní řetězce z farmy po konečného konzumenta; to také rozděluje mezi hospodařením a zemědělstvím. Zatímco podstata precizního zemědělství byla chápána převážně v rostlinné produkci, je nezbytné pochopit, že povaha precizního zemědělství se může dotýkat jakéhokoli agronomického systému produkce. Ty mohou obsahovat živočišnou produkci, vinařství, a jiné. Ve

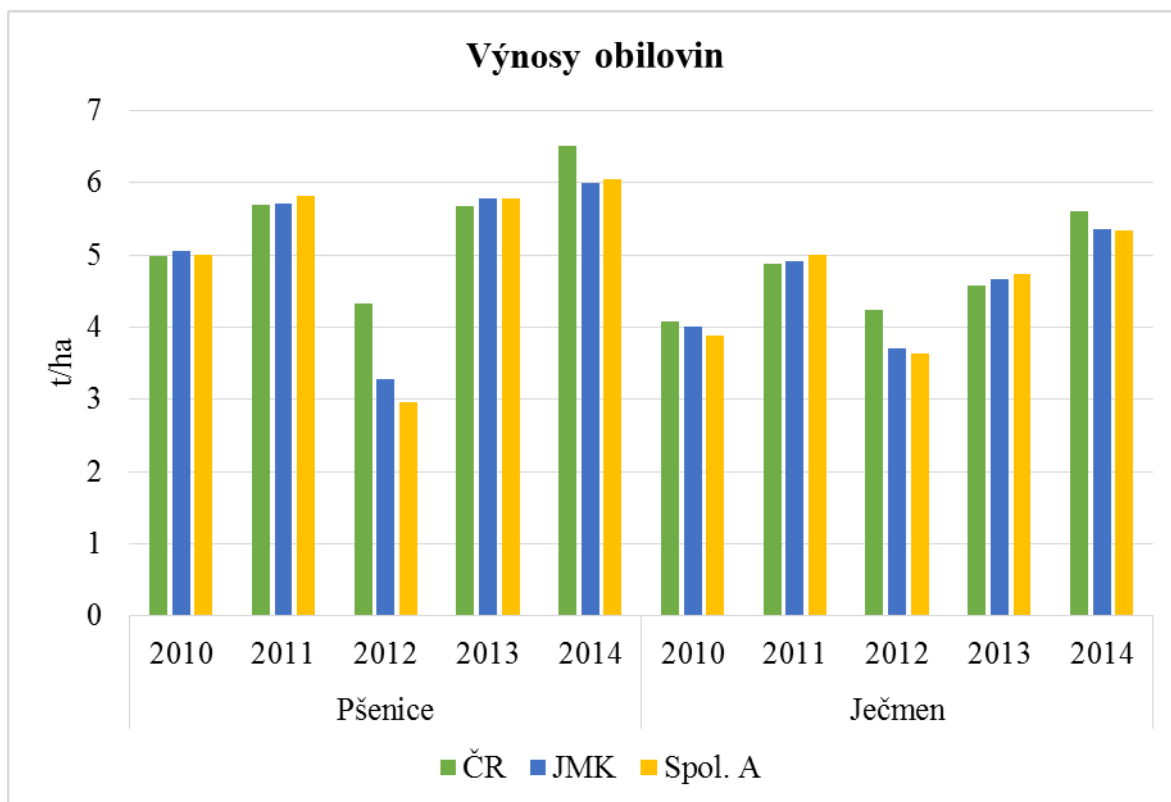
spoustě alternativ jsou precizní zemědělství techniky realizovány, aniž by byly zmíněny.

Ve Společnosti A je uplatňováno precizní zemědělství v rozsáhlé míře. Označování půd se zde stalo běžnou praxí, který napomáhá nejen při navyšování celkových výnosů, ale současně k významnému snižování nepřímých nákladů a to převážně na minerální hnojiva. Proměnlivé použití hnojiv má i prospěšný vliv na srovnání porostů, snižují se přehnojená místa, která jsou vnímavější k polehnutí a špatnému dozrávání, v případě použití pneumatického rozmetadla minerálních hnojiv, které dosahuje významné přesnosti na rozdíl od běžného kotoučového, které je nejčastějším způsobem ve sledované společnosti. Použití tekutých dusíkatých hnojiv, jako je SAM 240, je většinou podrobnější když se využívají N - senzoru, které se začaly využívat několik let zpátky. Tyto senzory definují potřebu dusíku měřením zpětné intenzity světla od rostliny na celkové výměře. Vyhodnocování se realizuje každých pár vteřin prostřednictvím systému zvoleného pro realizaci při reálných pracovních rychlostech. Skenovací a snímací technologie uplatněna v zemědělství, je postavena na běžné světelné odrazivosti křivky pro vegetaci. Použití N - senzoru na základě odrazu světla v předem definovaných vlnách korespondujících s charakterem a biomasou. N - senzor je mimo jiné uplatněn při použití tekutých dusíkatých hnojiv, kde N - senzor přepíná jednotlivé trysky rozprašovače a na základě toho je řízená dávka spadající na list.

Tabulka 6 Výnosy obilovin v t/ha

	Pšenice			Ječmen		
	ČR	JMK	Spol. A	ČR	JMK	Spol. A
2010	4,99	5,05	5,00	4,07	4,00	3,89
2011	5,69	5,71	5,82	4,87	4,92	5,00
2012	4,32	3,28	2,96	4,23	3,70	3,63
2013	5,67	5,78	5,79	4,57	4,67	4,73
2014	6,51	6,00	6,05	5,61	5,35	5,34

Zdroj: www.czso.cz, Společnost A

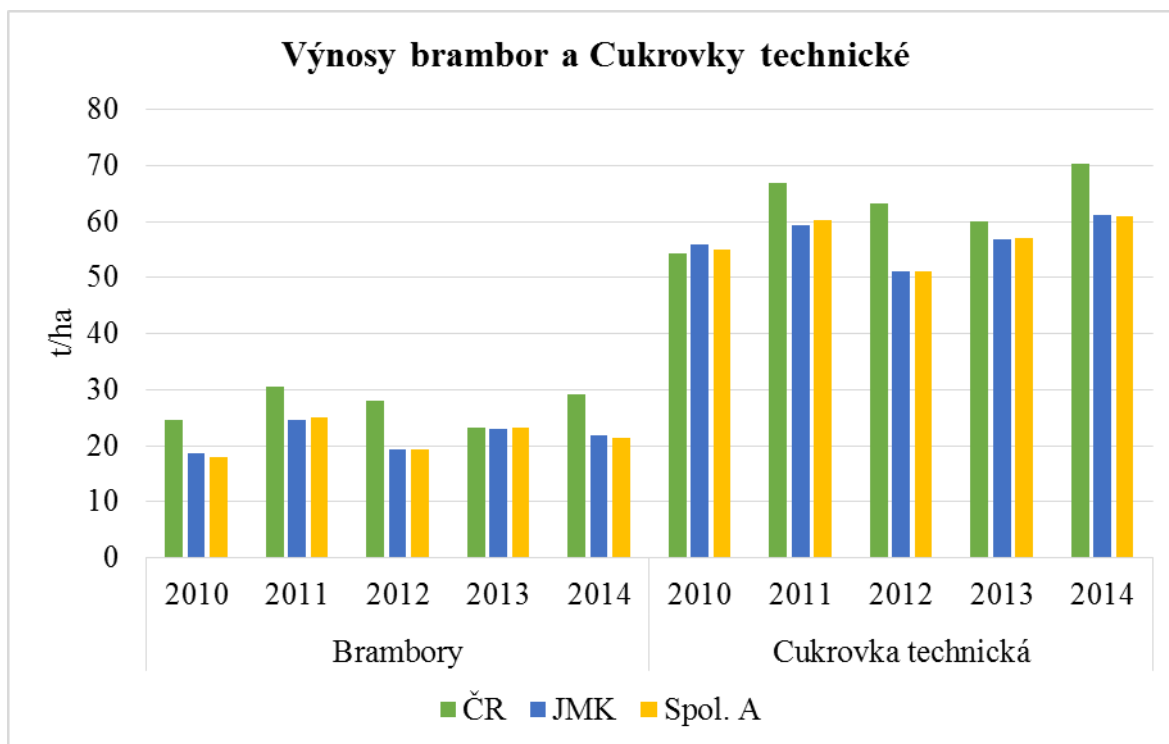

Graf 7 Porovnání výnosu obilovin

Tabulka 7 Výnosy brambor a cukrovky technické

	Brambory			Cukrovka technická		
	ČR	JMK	Spol. A	ČR	JMK	Spol. A
2010	24,56	18,62	17,98	54,36	55,97	54,99
2011	30,45	24,68	25,02	66,84	59,33	60,14
2012	27,98	19,41	19,35	63,26	51,16	51,13
2013	23,12	23,05	23,15	60,00	56,87	56,93
2014	29,07	21,92	21,30	70,28	61,07	60,87

Zdroj: www.czso.cz, Společnost A

Graf 8 Porovnání výnosu brambor a cukrovky technické

4.3.3 CENOVÝ VÝVOJ U ROZHODUJÍCÍCH KOMODIT

V případě, že zhodnotíme vývoj cen na základě indexu S&P GSCI Agriculture, kde jsou zohledněny na níže uvedeném grafu. Na jeho základě je zřejmé, že ceny spolu s indexem narůstají ve stejných časových obdobích. Z toho lze konstatovat, že individuální malé podniky potažmo farmáři disponují malým vlivem na cenu.

Jednou z alternativ, která sníží volatilitu cen, je podepsání smluvních dohod na určitou část úrody před samotnou sklizní, při takových cenách, které budou akceptovatelné pro obě strany. Ve společnosti A je obvyklou praxí sepsání smlouvy na polovinu odhadované úrody. Takovýto přístup zaručí při snížení cen, odkup této části úrody za vyšší než je tržní cena. Na druhou stranu je nutno říci, že během období, kdy ceny rostou, je dovoleno s druhou půlkou obchodovat a tím zaručit společnosti významně větší tržby. Tento způsob jde ruku v ruce s vybudováním posklizňové linky a se zvýšením skladovacích kapacit, které jsou schopny zaručit požadovanou jakost produktů.

U každé plodiny, které se pěstují, (mák, brambory nebo chmel) mají svá specifika, se kterými se musí jednat a nakládat podle svého uvážení, převážně jsou na

takovéto plodiny uzavřeny kontrakty na souhrnné výnosy kalendářního roku. U plodin, jako je chmel, není výjimkou, že jsou takovéto smlouvy uzavíraný i na deset let, protože je to ovlivněno povahou produkční náročnosti a střednědobými investicemi do sklizňových vybavení.

Při zkoumání cen zvoleného podniku tak je zřejmé, že jsou zde velmi malé rozdíly mezi výkupními cenami. Velmi často nadprůměrných cen stanovuje společnost u řepky olejky. V bezprostřední blízkosti společnosti je situován zpracovatelský závod, který zaručuje častou komunikaci mezi jednotlivými společnostmi. Celková blízkost zákazníka eliminuje náklady na převoz a zaručuje využít ušetřené prostředky do nových technologií.

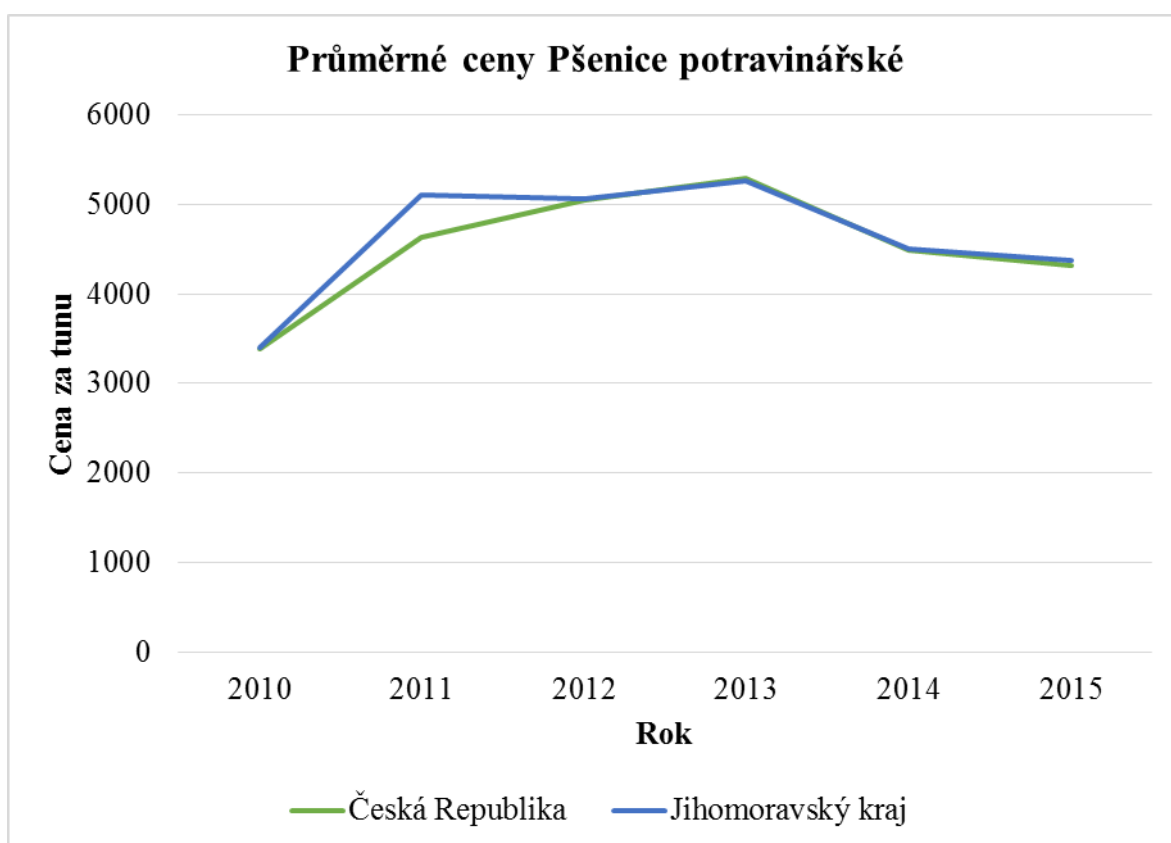
Graf 9 GSCI Index (hlavní zemědělský index NYSE)

Zdroj: (Jones, 2015) <http://www.pgm-blog.com/2014/04/>

Tabulka 8 Průměrné ceny Pšenice potravinářské

Rok	Pšenice potravinářská	
	Česká republika	Jihomoravský kraj
2010	3392,42	3404,75
2011	4638,58	5102
2012	5049,83	5055,75
2013	5287,66	5262,75
2014	4482,66	4496,16
2015	4321,33	4379,83

Zdroj: www.czso.cz

Graf 10 Průměrné ceny pšenice potravinářské

Zdroj: www.czso.cz

Tabulka 9 Průměrná cena chmele, ječmene sladovnického a máku setého

Rok	Chmel		Ječmen sladovnický		Mák setý	
	CZK/t					
	CZV ČR	Spol. A	CZV ČR	Spol. A	CZV ČR	Spol. A
2000	133 340,00	127 351,10	3 782,00	3 983,70	38 146,00	37 138,20
2001	134 121,00	120 547,80	4 429,00	4 358,60	33 778,00	27 835,10
2002	107 690,00	92 158,30	4 099,00	4 066,30	26 054,00	25 625,23
2003	118 813,00	114 751,70	3 831,00	3 842,60	27 436,00	26 876,00
2004	130 708,00	123 789,80	3 805,00	3 638,40	28 311,00	28 013,80
2005	120 347,00	86 524,60	3 241,00	3 145,10	26 577,00	25 978,60
2006	129 579,00	127 666,70	3 270,00	3 157,20	31 146,00	30 085,20
2007	149 524,00	143 135,20	4 729,00	4 728,90	50 294,00	50 293,70
2008	217 191,00	197 743,90	6 012,00	6 003,50	67 031,00	51 015,00
2009	216 606,00	174 385,20	3 848,00	3 483,70	21 699,00	21 235,80
2010	191 225,00	183 736,20	3 408,00	3 753,00	24 725,00	22 483,70
2011	129 568,00	111 429,00	4 821,00	4 308,80	27 640,00	24 989,90
2012	137 811,00	119 386,70	5 147,00	5 044,70	31 709,00	31 175,50
2013	151 978,00	135 734,50	5 582,00	4 823,70	51 962,00	51 675,90
2014	169 217,00	163 283,30	5 164,00	5 153,20	58 588,00	54 789,20

Zdroj: www.czso.cz, Společnost A

Tabulka 10 Průměrná cena mléka kravského, pšenice potravinářské a řepky olejky

Rok	Mléko kravské		Pšenice potravinářská		Řepka olejka	
	CZK/l		CZK/t			
	CZV ČR	Spol. A	CZV ČR	Spol. A	CZV ČR	Spol. A
2000	7,48	7,43	3 475,00	3 423,30	6 099,00	6 007,90
2001	7,76	7,69	3 878,00	3 526,20	6 904,00	6 238,90
2002	8,05	8,00	3 362,00	3 279,90	6 467,00	6 735,30
2003	7,75	7,63	3 427,00	3 347,30	7 348,00	7 274,60
2004	7,99	7,99	3 738,00	3 536,00	7 183,00	6 998,70
2005	8,22	8,22	2 749,00	2 622,30	5 628,00	5 622,60
2006	7,82	7,81	3 150,00	2 976,60	6 657,00	6 599,20
2007	8,19	8,18	4 578,00	5 029,90	7 418,00	7 379,90
2008	8,76	8,46	5 106,00	5 087,90	9 785,00	9 623,60
2009	6,20	6,02	2 889,00	2 798,30	7 104,00	7 100,90
2010	7,35	7,21	3 392,00	3 275,90	7 737,00	7 539,30
2011	8,27	8,13	5 039,00	4 485,70	11 207,00	11 050,70
2012	7,79	7,64	5 050,00	5 003,90	11 843,00	11 634,20
2013	8,40	8,39	5 288,00	4 896,90	10 949,00	10 769,30
2014	9,50	9,49	4 483,00	4 351,10	9 724,00	9 659,70

Zdroj: www.czso.cz, Společnost A

4.3.4 ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Společnost A disponovala na úplném počátku relativně širokou živočišnou produkcí, které se uskutečňovala na několika farmách, které vlastnil tento podnik. Jednalo se o produkci mléka, hovězího a vepřového masa. Postupně se chov prasat snižoval, až došlo k jeho úplnému zániku, pár let na to následoval tento trend i zánik skotu pro účely masa. Jediné bylo ponecháno produkce mléka a mléčných výrobků, které společnost prodávala v bezprostřední blízkosti.

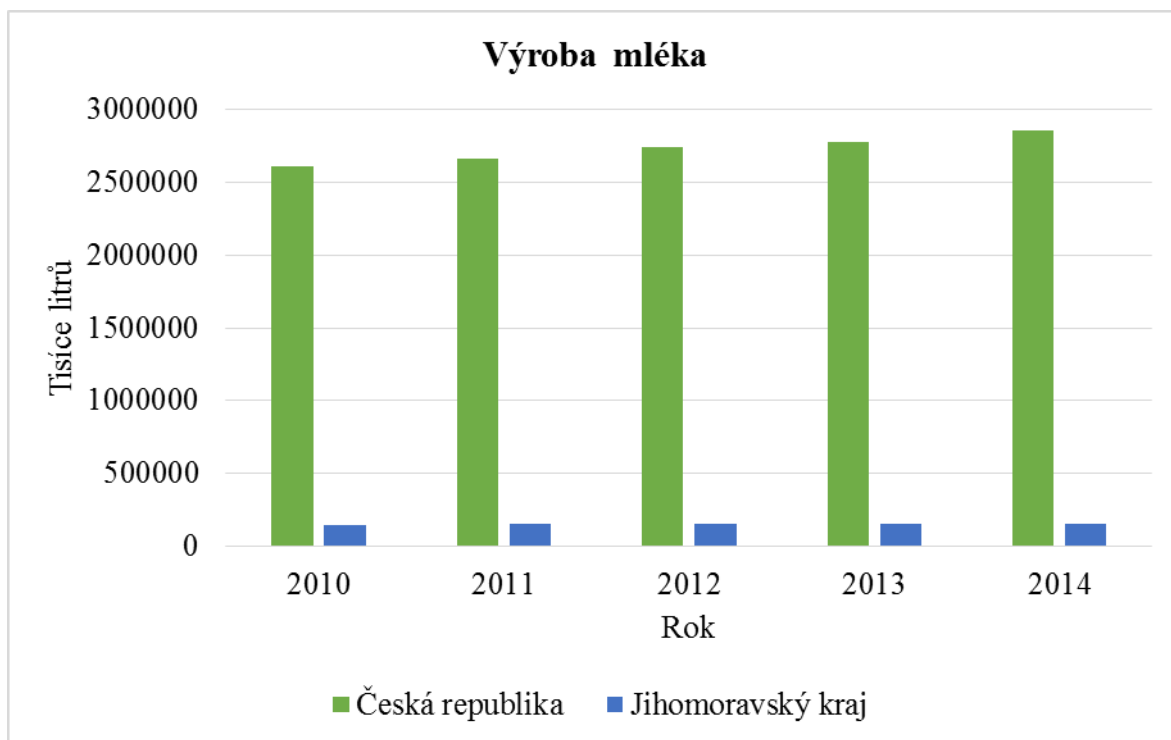
Vývoj produkce mléka v ČR

Farma je taktéž situována do dvou rozsáhlých budov, kde se rovněž nachází i vlastní přípravou krmiv. Mléčné stádo potažmo dojnice zaujímá 350 kusů dojnic holštýnského skotu, jedná se o jeden z nejrozšířenějších druhů plemene, který je typický svojí velkou užitkovostí. Přechodem tento typ plemene začala růst dojivost, která v roce (2015) byla o více jak 30% vyšší, než je tomu u celorepublikového průměru. Tento fakt není způsoben jen zavedením nového plemene, ale i investicemi do moderní techniky pro sklizňovou linku siláží a zlepšováním dalších postupů technologie, které zaručují vyšší efektivitu, než tomu bylo doposud. Jakost takovýchto krmiv, je pro vyšší dojivost a lahodnost mléka stěžejní. V našem případě je sledovanou mírou tučnost mléka. Společnost A outsoursuje poradenství v oblasti množství a výše krmiv.

Tabulka 11 Výroba mléka

	Česká republika	Jihomoravský kraj
	tisíce litrů	
2010	2612497	146827
2011	2663683	153576
2012	2740681	157291
2013	2774520	155270
2014	2856334	158932

Zdroj: www.czso.cz

Graf 11 Výroba mléka

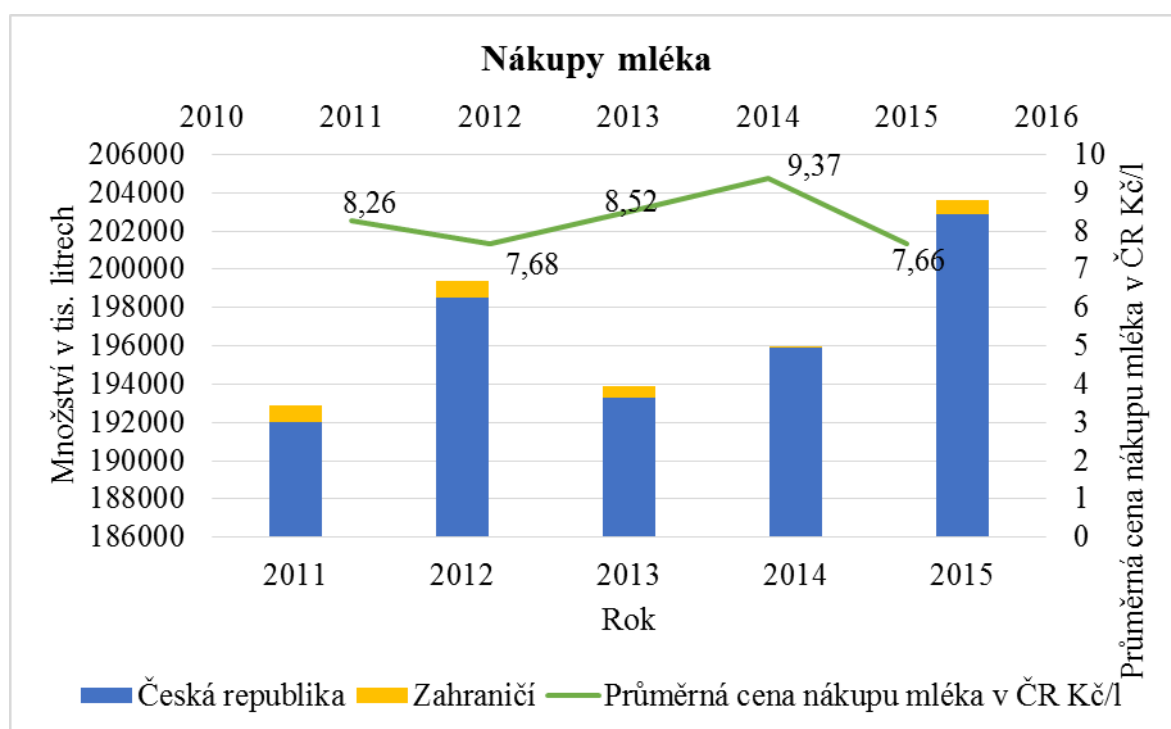
Posledních pět let bylo pro malé a střední farmáře velice příznivé. Na základě politických událostí na Ukrajině a restriktivní politiky Evropské Unie na dovoz zemědělských produktů z Ruské Federace. Následně tomu netrvalo dlouho a prezident Vladimír Putin uvalil embargo na dovoz zemědělských produktů z Evropské Unie. Bohužel tato skutečnost přišla v nejcitlivější období, protože v březnu 2015 nastal konec mléčných kvót, který se odrazil i ve společnosti na celkové hospodaření.

V tuto chvíli se ceny pohybují kolem 7 Kč za jeden litr mléka. Cena v takovéto výši, je bohužel pod nákladovou hranicí na produkci pro převážnou část zemědělců. Na základě informací od UZEI (Ústav zemědělské ekonomiky a informací) se zmiňuje nákladová cena pro zemědělce na 8,87Kč za jeden litr. Statistika Na druhou stranu je důležité podotknout, že informace nejsou zcela přesné, protože do statistiky spadají vybrané společnosti. Informace mají proto jenom srovnávací charakter. Ekonomika mléčných produktů se odvíjí nebo je postavená na zvýšení jakosti a navyšování produkce. Jsou to právě tyto dvě veličiny, které se dané společnosti daří soustavně zvyšovat a díky tomu je hospodaření s mlékem efektivnější a na základě informací litr mléka pohybují okolo 7,6 Kč.

Tabulka 12 Nákupy mléka

	Česká republika		Zahraničí
	Průměrná cena Kč/l	Množství v tis. litrech	Množství v tis. litrech
2011	8,26	191991,6	911,33
2012	7,68	198485,5	885,67
2013	8,52	193291,8	595
2014	9,37	195889,7	107,58
2015	7,66	202888	744,25

Zdroj: www.eagri.cz

Graf 12 Nákupy mléka

Produkce mléka ve Společnosti A

Taková ztráta je pro společnost velmi nepříjemná, ale je zde významný prvek dotací, pokud se pohlíží na další vývoj produkce a distribuce mléka nejenom v této společnosti, ale i v celé ČR. Na základě nových pravidel SAPS je velmi dů-

ležitě mít zvířecí nebo jinou výrobu nákladnější na práci, jedná se například o chmelnice, zelinářská výroba apod., protože posléze zde nastává zvýhodňování. Protože jsou zde benefity na velkou dobytčí jednotku, ale větší dotaci značně definují i pravidla tzv. greeningu. Pravidla zjednodušeně plní podniky se zvířecí výrobou s ohledem na potřebu TTP. V případě nedodržení tohoto předpokladu je vyplacena jen omezená částka SAPS, u firmy s velkou výsadbovou plochou to může být i ztráta několik stovek tisíc. Významným prvkem jsou zde platební transakce PVP na významné komodity, do které spadá i mléko. VCS transakce na dojnice dosáhly v loňském roce 3 678,77Kč/VDJ, následně se musíme přidat platbu na bílkovinné plodiny, která dosahuje hranice 3 711,07 Kč/ha, tato transakce je v přímém kontextu a propojením na živočišnou produkci.

Výše dotací na živočišnou výrobu tedy činí

$$x = 400 \text{ dojnic} * 3\,678,77 \text{ Kč} + 241,46 \text{ ha} * 3\,711,07 \text{ Kč}$$

$$x = \mathbf{2\,367\,583 \text{ Kč}}$$

Při započtení VCS transakcí, je společnost v kladných číslech. Dotace i subvence napomáhají výrobcům mléka přemostit těžké časy, je to velice správný krok naší vlády. Z dlouhodobého pohledu je takovýto stav neudržitelný, v případě, že se nebude více zaobírat, i samotní výrobci do své konkurenceschopnosti.

Důležitým benefitem, který je vždy zohledňován v souvislosti ve vztahu k živočišné produkci, je zvyšování úrodnosti půdy pomocí bílkovinných rostlin, jako je například vojtěška nebo hrách. První jmenovaná zkvalitňuje díky svému kořenovému systému půdní strukturu a kladně pomáhá obohacovat půdní systém díky pozitivní uhlíkové bilanci. V případě naší společnosti má fixace dusíku z pohledu zemědělské produkce v podmínkách našeho pásma důležitější postavení než fixace ne symbiotická. Jedná se převážně především symbiózu hlízkových bakterií.

Jak už bylo, řečeno výše vojtěška je schopná dávat hospodářsky akceptovatelnější výnosy přibližně 3-4 roky, z toho důvodu se musí průběžně zasévat její porosty. Při vytváření nových vojtěškových výsadeb, se většinou seje i hrachový podsev, tato plodina se potom sklízí na zelenou siláž a je vnímána mezi významnými krmivými. Důležitým hospodářským faktorem je minimalizace dusíkatých hnojiv.

Přes skutečnost, že se dusík z půdy vytrácí, tak na výměře, kde roste vojtěška, se objevují dva po sobě jdoucí roky výrazně nadprůměrné výnosy.

Tyto prvky stále drží v černých číslech živočišnou produkci v této společnosti. V dalších výhledech, které se souvisí s dlouholetým cen mléčných produktů, do budoucna se předpokládá s postavením nové budovy živočišné produkce s kravínem, kde by se přesunula celá produkce z farmy z původní farmy. Podklady na přemístění jsou vytvořeny již od let 2008, kdy se započalo přemýšlet o vytvoření BPS i s tím, že veškeré odpady z VKK by byl poloautomatickou linkou přemístěn do BPS. BPS byla vytvořena v na konci roku 2013, postavení kravína se zadrhlo, protože se nedaří odkoupit konečné území pro jeho postavení. V tuto chvíli se představy na postavení přesouvají na druhou půli roku 2018 nebo konec roku 2019. Úplně nový VKK by mohl spatřit světlo světa v tomto stanoveném termínu a mohl by být postaven na principu precizního zemědělství, jenž ze sebou přináší hospodářské úspory do hospodářství mléka, protože krmné množství jsou vytvořené na míru každé dojnici. Nejedná se pouze o optimalizaci krmiv a jejich efektivní použití a z toho plynoucí hospodářský příjem, ale současně minimalizace počtu zaměstnanců potřebných k obhospodaření VKK.

4.4 NEZEMĚDĚLSKÉ AKTIVITY PODNIKU

Ve firmě A se s postupem času rozhodlo investovat nemalé finanční prostředky do produkce elektrické energie v souvislosti s podporou obnovitelných zdrojů elektrické energie.

Takovéto zdroje jsou podporovány na základě legislativy, která je ukotveny v zákoně 165/2012 Sb. V souvislosti s tímto zákonem tzv. národní akční plán, který vymezuje priority a kompetence vlády v souvislosti s energetickou politikou související s obnovitelnými zdroji. Při bližším pohledu zde nalezneme následující body:

- 1) „Národní akční plán sestavený na základě ustanovení Komise zahrnuje opatření a postup dosažení podstatných cílů zastoupení energie z obnovitelných zdrojů, postupných parciálních cílů zastoupení energie z obnovitelných zdrojů a související veličiny vyprodukované energie a související informace pro související druhy charakteru obnovitelných zdrojů.
- 2) Návrh Národního akčního plánu vypracovává a jeho aktualizaci provádí ministerstvo. Národní akční plán schvaluje vláda.
- 3) Návrh Národního akčního plánu je ministerstvem zpracován dle Státní energetické koncepce, předpokládaného zvyšování účinnosti a úspor elektrické energie a zvážení nutnosti budování nové energetické infrastruktury a soustav zásobování teplem využívajících energii z obnovitelných zdrojů
- 4) Plnění Národního akčního plánu vyhodnocuje ministerstvo nejméně jedenkrát za 2 roky a o výsledcích vyhodnocení informuje vládu. (Nazele-no.cz, 2012)
- 5) Konkrétněji k § 4 Podpora elektřiny z obnovitelných zdrojů
- 6) Na elektrickou energii, vyrobenou z bioplynu, se vztahuje podpora elektrické energie z obnovitelných zdrojů pouze na energii vyrobenou v kombinované produkci elektrické energie a tepla, která spaluje bioplyn generující se alespoň z 30 % z jiné biomasy, než je primárně pěstovaná biomasa na travním porostu a na orné půdě, a ze které je využito minimálně 50

% primární energie biomasy, ze které byl bioplyn produkován. Technologická spotřeba elektrické energie a tepla použita při výrobě elektrické energie se nezapočítává. Způsob vykazování množství primárně pěstované biomasy na travním porostu a na orné půdě při produkci bioplynu určuje prováděcí právní předpis. (Nazeleno.cz, 2012)

Tabulka 16 Výkupní cena elektrické energie z obnovitelných zdrojů v ČR

Zdroj	CZK/kWh								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fotovoltaika	14,46	13,46	12,79	12,15	5,5	6,16	2,83	0	0
Větrné elektrárny	2,46	2,46	2,34	2,23	2,23	2,23	2,12	2,014	1,980
Malé vodní elektrárny	2,39	2,60	2,70	3,00	3,00	3,19	3,23	3,23	3,23
Biomasa	3,37	4,21	4,49	4,58	4,58	4,58	3,73	3,335	3,263
Bioplyn z BPS	3,04	3,9	4,12	4,12	4,12	4,12	3,55	0	0

Zdroj: www.csve.cz

Od druhé poloviny roku 2012 se Společnost A soustředí i na výrobu silové elektrické energie. Tato energie je produkována v bioplynové zařízení a jako primární materiál je zastoupena kukuřičná siláž a kravská mrva.

ouhrnné plány na uskutečnění BPS se objevovaly na sklonku roku 2006 společně s novým VKK kap. V dalších letech byl hospodářský výsledek velice příznivý z pohledu výkupních cen zemědělských produktů a plány na realizaci této stavby se odložily. V dalším roce byla uskutečněna Společností A BPS o výkonu maximálně 0,3 MW. BPS potřebuje ročně 5 000 tun kukuřičné siláže, do procesu fermentoru se připojuje také kravská mrva. Kravská mrva je významným prvkem pro rentabilitu BPS, bez tohoto primárního vstupu se podstatně znekválitňují fermentační procesy a minimalizují se uplatnění potenciálu, kterým BPS disponuje. V tuto chvíli se převážná většina kravské mrvy dováží každý den ze vzdálenosti do 15 km.

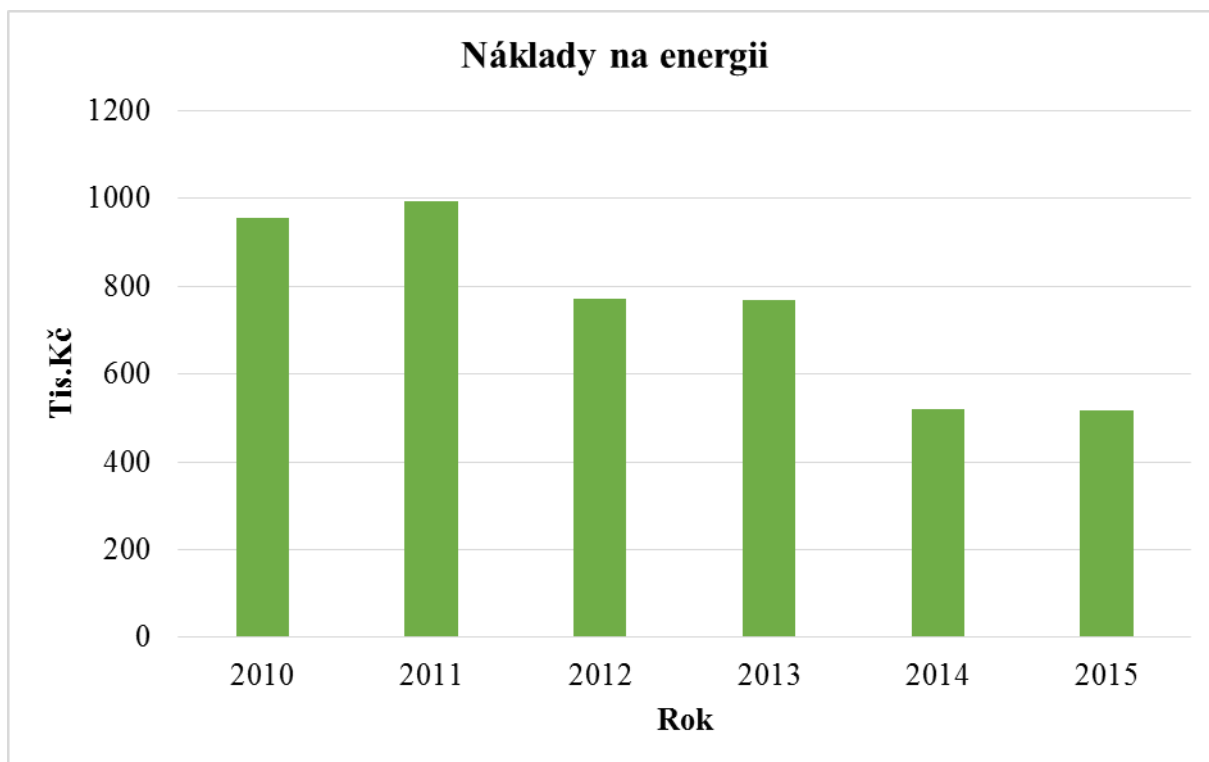
Během výroby je stanovený poměr elektrické a tepelné energie vyrovnaný. BPS je v souvislosti na uplatnění odpadního tepla během samotné produkce elektric-

ké energie. BPS tento předpoklad dosahuje bez většího problému. BPS směřuje svoji energii na blízké administrativní budovy a skleníky, které jsou lokalizované poblíž BPS, v létě je uplatnění odpadního tepla téměř minimální.

Tabulka 13 Náklady na energii Společnosti A v tis. Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tis. Kč	956,25	994,5	771	768	520,5	515,9

Zdroj: Společnost A

Graf 12 Náklady na energii Společnosti A v tis. Kč

Na základě tvrzení od výrobců má BPS variabilní využití. Odvedené teplo z BPS je v malém měřítku uplatněno pro energetický provoz stanice, další část je vhodná k dalšímu uplatnění. V takovémto případě se agronomickému podniku podbízí následující možnosti:

- sušení sena a obilovin nebo sena,
- sušení dřevin za účelem dalšího jeho prodej,

- hospodárné vytopení budov.

V takovýchto realizacích teplo převážně nejde využít pro výše jmenované účely, ale zde disponují relativně dobrou rentabilitou.

Existují zde i paralelní procesy, které běží mnohdy souběžně:

- efektivnější zapojení živin z hnojiv
- dosažení nižší spotřeby průmyslových hnojiv.

Po použití kapalných statkových hnojiv či tekutých organických hnojiv na hladinu orné půdy se hnojiva aplikují do půdy nejpozději do 24 hodin, až na řádkové přihnojování porostů hadicovými aplikátory. Po zapravení pevných statkových hnojiv či pevných organických hnojiv na hladinu orné půdy se aplikují hnojiva do půdy nejpozději do 48 hodin; to se nevztahuje na nepřímé či základní výrobky, jenž vznikly při pěstování kulturních rostlin.“ (MZE, 2009)

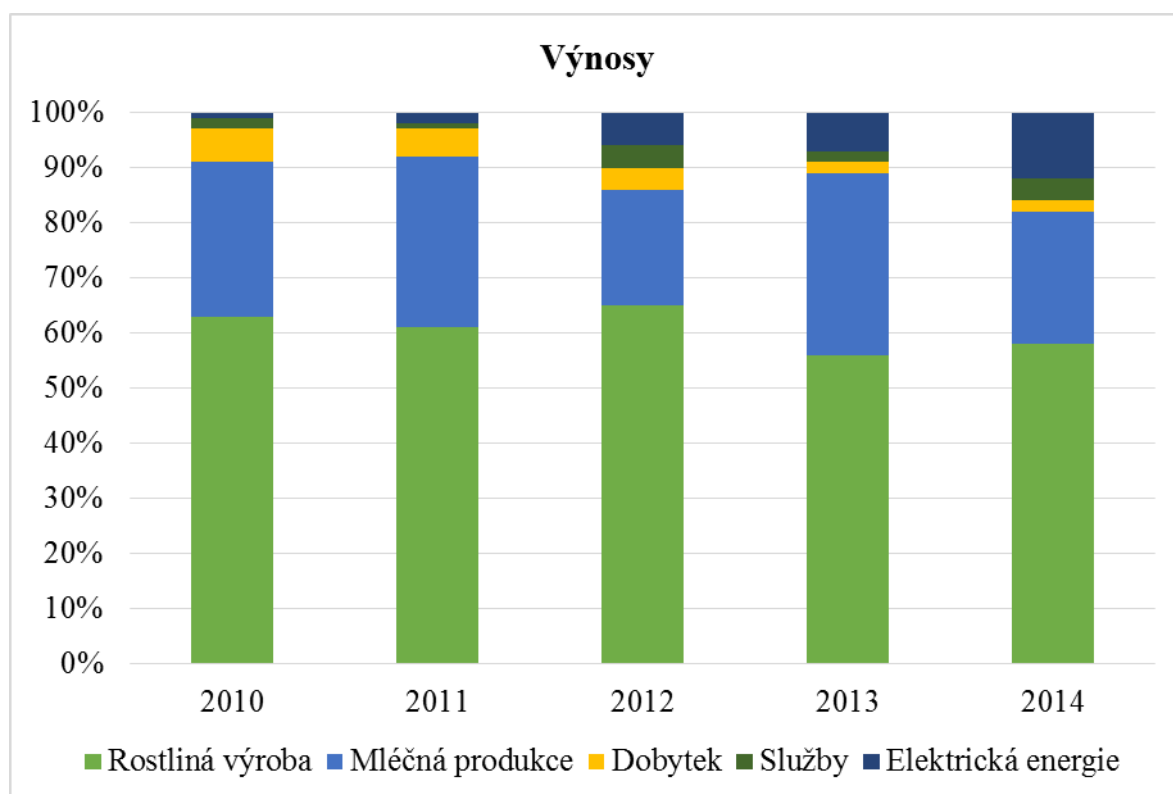
Musí být vyjmuty mechanizační a výrobní nástroje pro zapracování digestátu do pole. Tento úkon je logisticky obtížný a je možné ho realizovat obvykle pouze na jaře, před nasetím jarních plodin či řádkovém zapracování na ozimy. V létě se zapracovává na strniště, s navazující podmínkou a na podzim před nasetím ozimů či zapracování na kukuřičné strniště. Ve všech situacích jde o dobu obrovského nasazení mechanizace i pracovní síly na polích a vyřazení předmětů pro zapracování sebou nese potíže, obzvláště v době se špatným počasím.

4.5 HOSPODAŘENÍ

Tato část práce se zabývá ekonomickým vyhodnocením práce firmy a jeho rozvoji a projevu v hospodářských následcích. Stanoviskem je komparace zisků individuální práce v souhrnném hospodářském rezultátu.

4.5.1 VÝNOSY

Společnost A si nepřeje uvádět absolutní čísla výnosu vzhledem k citlivým obchodním datům, také s ohledem na akcionáře a možnosti zneužití jejími konkurenty. K této diplomové práci proto poskytla pouze procentuální výsledky.

Graf 13 Rozdělení výnosů dle činností

Zdroj: Společnost A

Rostlinná produkce (tzv. zelená) odpovídá téměř 60% podílu zisků každý rok. Přírodní předpoklady jsou přijatelné pro silnou rostlinnou produkci, jenž má pozoruhodné rezultáty. Úroveň zisků se odvíjí od cen zboží a možných zámků „vyšší moci“. Do zisků rostlinné produkce se zahrnuje i výroba kukuřice pro BPS.

Mléčná výroba (tzv. modrá) se participuje na ziscích v průměru 30% ročně. Ačkoliv účast mléka na souhrnných ziscích se snižuje, vytváří podstatnou součást výnosů v nominální ceně, jenž vzrůstala až do roku 2014, v roce 2015 a 2016 se předpokládá rychlý pokles.

Zvířata (tzv. žlutá) na ziscích ze zvířat se participuje pouze prodej starých krav a býků z Holštýnského chovu. Jedná se o nepřímou aktivitu bez strategického smyslu pro firmu.

Služby (tzv. tmavě zelená) jsou jen komplementární aktivitou pro tuto firmu, a tudíž se nemá na ziscích nikterak podíl. Pro firmu je důležité poradit si s individuální činností tak, aby bylo všechno provedeno co nejsvědomitěji a s největší kvalitou. Na výnosu ze služeb se největší měrou účastní sklizňové linky (senáže, žně, siláže). V tomto úseku je firma i finanční služby.

Elektrická energie (tzv. tmavě modrá) se roku 2014 účastnila na ziscích 1%. Vzhledem k charakteru produkce elektrické energie prostřednictvím BPS a k zemí garantovaným cenám se tato suma postupně navyšuje v postupu dalších let. Jde o určité finance, jenž firma každý rok obdrží.

4.5.2 NÁKLADY

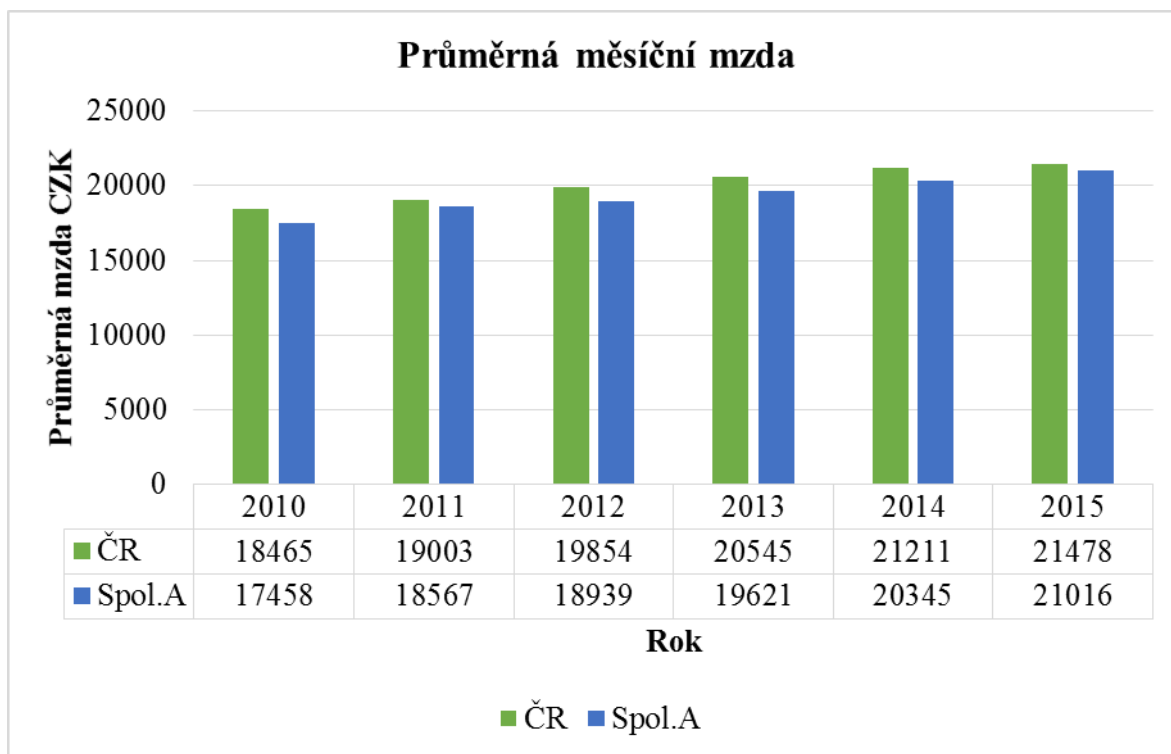
Dlouhodobou strategií firmy je zachovávat krok s trendy a nadále se vyvíjet, pomocí dobrých hospodářských výsledků má úspěch každý rok vkládat finance do mechanizačních nástrojů, ale i do staveb.

Pracovníci

V dnešní době je zaměstnáno ve firmě 48 zaměstnanců z toho 8 THP a 40 ručně obsluhovaných zaměstnanců. Od roku 2002 je to pokles o 6 THP a 18 ručně obsluhovaných zaměstnanců. V grafu č. 13 jsou zachyceny průměrné měsíční mzdy v úseku zemědělství. Veškeré hodnoty narůstají, ale je vidět, že hrubé měsíční mzdy jsou ve firmě podprůměrné oproti České republice.

Na každého zaměstnance zařazeného rovnou do produkce jak živočišné, tak i rostlinné se vztahuje soustava prémie k základním mzdám. Prémie mohou nabýt až 100% základního platu zaměstnance. Na každého zaměstnance jsou vymezeny úkoly, jenž musí vykonat, aby docílil daného procenta prémie. Zpravidla jsou

úkoly určeny tak, aby zaměstnanci docílili minimálně 60% roční prémie. V rámci prémie, je i část, jenž je na vedoucím THP, zdali ji poskytne či ne, neposkytnutá prémie se může rozdělit mezi jiné zaměstnance. THP jsou vyhodnoceni inspektory komise a taktéž jim může být kus prémie odejmutý.

Graf 13 Průměrná měsíční mzda

Pomocí těchto obrovských platů usiluje firma o nové zaměstnance na každou pozici a současně si zachovat ty stávající. V dnešní době se nedostává zemědělským firmám vzdělaných pracovníků, nejčastěji na místo agronomů.

Mechanizace

Společnost A investuje ročně miliony korun do renovace svého technického parku. Traktorový park obsahuje zpravidla stroje značky CASE IH na činnosti na poli a ve chmelnici. Logistiku obstarávají traktory JCB Fastrac, jenž jsou pro tuto potřebu rovnou konstruovány. Od firmy JCB, bylo taktéž pořízeno několik zemědělských manipulátorů a nakladač.

Sklizňová linka siláží a senáží se skládá ze dvou samojízdných sklízecích řezaček Claas Jaguar, to přispívá zvláště k velice příznivým výsledkům v doživosti, sená-

že jsou sklizeny pokaždé v největší kvalitě. Sklizeň obilovin obstarává 3x Claas Lexion 600 a 2x Claas Lexion 480. Roku 2008 byly pořízeny 2x Claas Lexion 550 s příznačným tangenciálním uspořádáním mlátícího systémem a klávesovými vytrásadly, ale po prvním roce vyšlo najevo, že to byl špatný krok.

Při opracování půdy mají hlavní roli stroje značky Lemken a Köckerling, pořízen byl taktéž hloubkový kypřič Maschio Gaspardo, jenž nachystá půdu, aby do něj mohla být zasetá řepka. Od firmy Horsch byly opatřeny dvě secí soustavy, jenž zabezpečují zasetí veškerých plodin vyjímaje kukuřice, tuto činnost vykonává stroj značky MONOSEM. V dnešní době se rozmýšlí o nahrazení tohoto stroje za novější.

Poněvadž se rozlohy kukuřice zřetelně zvětšily, tak je v hledáčku organizace precizní secí stroj značky Kverneland, jenž disponuje vypínáním a zapínáním individuálních výsevních jednotek prostřednictvím signálu GPS. Tento stroj tudíž nepřesívá a šetří osivo, podle propočtů agronomů by šetření osiva mělo kolísat kolem 100 tis. za rok.

Imunitu rostlin zabezpečují stroje HARDI, zvláště samochodný postřikovač HARDI Alpha Evo a tažený postřikovač HARDI Commander. Převážnou část aktivit provádí samochodný postřikovač cca 15 000 ha za rok, tažený postřikovač pečuje ročně přibližně o plochu 5 000 ha. Hnojení zaopatřuje nesené rozmetadlo značky RAUCH, jenž se řadí mezi světovou špičku. Rozmetadlo je využíváno v kooperaci se soustavou precizního zemědělství.

Jednou z udělovaných služeb je i pronájem jedné dílny společnosti, která se věnuje prodeji a opravám zemědělských strojů Rauch, CASE IH, Krone, Lemken. Každá značka má zastoupení v mechanizačním parku Společnosti A. A má prostřednictvím příznivého pronájmu této stavby přednostní nárok na opravu své mechanizace. To poskytuje rychlejší vývoj sezónních činností. Do budoucnosti se chystá nahrazení dvou sklízecích mlátiček Lexion 480 za novodobější typy.

Nemovitosti

V posledních letech byla bezesporu nejznačnější investicí stavba BPS. Roku 2015 byla uskutečněna přestavba hnojiště v katastru působnosti Společnosti A.

Hnojiště bylo přestavěno tak, aby se tady mohla uskladňovat i kukuřičná siláž pro BPS. Tato akce byla provedena z nezbytnosti nových skladovacích prostor siláže. Hnojiště, tak umožní vyřešit potíže s náročnou logistikou v průběhu sklizně kukuřice. Zde se siláž bude ukládat a do BPS bude transportovat v průběhu roku.

Přestavbou podstoupila taktéž budova dílny, jenž se kompletně restaurovala a zařídila se dle firemních nároků. Taktéž kanceláře vedoucích THP rostlinné produkce se podrobily přestavbě. Renovace byla nezbytně nutná, poněvadž aktuální situace kanceláří byla nepřijatelná. V nejbližší budoucnosti se chystá budování VKK, a bude mít cenu několik desítek milionů, ale vzhledem k příznivé finančnímu stavu firmy to nebude očividně potíž, jak už bylo zmíněno v kapitole X, počátek budování je vymezen nákupem parcel.

4.6 FINANČNÍ ANALÝZA SPOLEČNOSTI

Finanční analýza je velmi rozsáhlé téma, v naší práci se soustředíme na ukazatele výnosnosti, které poskytnou bližší pohled na námi sledovanou společnost. V první řadě se jedná o analýzu rentability pomocí, které zjistíme, jakou ziskovosti dosahuje společnost prostřednictvím investovaného kapitálu. Pro analýzu rentability společnosti A se primárně budeme soustředit na rentabilitu celkových vložených aktiv, vlastního kapitálu a v poslední řadě dlouhodobého kapitálu.

Tabulka 14 Rentabilita společnosti

	2011	2012	2013	2014	2015
ROA	10,07%	11,73%	1,12%	1,24%	6,62%
ROE	12,51%	13,45%	2,08%	0,83%	7,34%
ROCE	10,86%	12,50%	1,19%	1,34%	7,19%

Zdroj: Společnost A

Celková rentabilita aktiv dosahovala relativně pozitivních hodnot. Největší snížení nastalo v roce 2013 a 2014. V loňském roce 2015 lze sledovat postupné zlepšování situace v rentabilitě. Po sobě jdoucí roky 2011 a 2012 se na jednu korunu ze souhrnně vložených aktiv společnost obdrželo 0,11 Kč. V tomto období došlo k pozitivním částkám hospodářského výsledku a zisk zde zaznamenal výrazně rychlejší tempo nárůstu, než tomu bylo u vložených aktiv. Téměř totožně je na tom i ukazatel rentability vlastního kapitálu, který zaznamenává pohyb v hraničních hodnotách. Mimo rok 2011 a 2012, kdy byl zaznamenán výrazný růst na 12,51% a 13,45 %. V tomto období připadlo majitelům na jednu korunu investovaného kapitálu celkem 0,14 Kč zisku. Zajímavostí je, že v tomto období, také ROE zaujímá větších hodnot než je hodnota ROA. A to z důvodu použití cizího kapitálu, který vede k nárůstu rentability vlastního kapitálu.

Dále se práce soustředí na zhodnocení zadluženosti společnosti všeobecně, kdy by poměr financování mezi vlastními a cizími zdroji měl dosahovat vyrovnanos-

ti. Tuto skutečnost se uvádí dokonce i v obecných pravidlech o financování společnosti. Pro zhodnocení zadluženosti Společnosti A je použita celková zadluženost, míra samofinancování, úrokové krytí a v poslední řadě ukazatel podkapitalizování.

Tabulka 15 Zadluženost společnosti

	2011	2012	2013	2014	2015
Souhrnná zadluženost	19,57%	16,05%	11,24%	11,35%	13,62%
Dlouhodobá zadluženost	12,89%	10,50%	8,13%	7,09%	7,69%
Běžná zadluženost	1,89%	2,52%	2,50%	3,42%	5,49%
Míra samofinancování	77,38%	82,83%	87,62%	87,53%	86,32%
Úrokové krytí	16,95	25,88	4,68	5,43	26,15
Ukazatel podkapitalizování	1,74	1,92	1,75	1,66	1,72

Zdroj: Společnost A

Souhrnná zadluženost v pozorovaném období značně kolísalo. Z tabulky vyplývá, že Společnost A nedostatečně efektivně využívá cizích finančních prostředků, o tom vypovídá hodnota celkového zadlužení, která přesahuje 11 % a to v období 2013 a 2014. V této době se veškeré hodnoty cizích zdrojů minimalizovaly, nejvýznamněji rezervy následované bankovními úvěry. V roce 20011, kdy zadlužení dosahovalo nejvyšší hodnoty, společnost splácela velmi vysoké investiční náklady skrze bankovní úvěr. V loňském roce také dosti podstatně vzrostly investiční aktivity, které jsou propojeny převážně se započítáním výstavby kancelářské budovy. Běžná zadluženost zaujímal většinou podobných hodnot, které se pohybovaly od 2,5 % do 3,5 %. Do roku 2013 se běžná likvidita minimalizovala, podobně jako je tomu v případě dlouhodobé zadluženosti. Společnost A uskutečni-

la během pozorovaného období relativně nízkou míru zadluženosti a z toho plyne vysoká míra samofinancování. Což je velmi pozitivní pro věřitele společnosti, protože existuje velmi malá šance, že jejich pohledávka nebude vyrovnaná. Úrokové krytí v prvních třech letech zaznamenalo vysokých hodnot. V roce 2015 byla společnost schopna uhradit své nákladové úroky až 26 krát.

5 ZÁVĚR

Výsledky Společnosti A dokládají, že i když je společnost ovlivňována situací v České republice i Jihomoravském kraji, dokáže reagovat na změny ve svém prostředí i okolí, aby společnost rostla.

Pozitivní výsledky hospodaření jsou určovány především zvýšením intenzity rostlinné výroby, ve které má společnost nadprůměrné výsledky. Díky použití nových technologií, společnost nejen že nestagne, ale naopak roste. Proto tato společnost rozšiřuje a obnovuje svůj technologický park každý rok, aby mohlo docházet k jejímu růstu a zároveň k nepřetěžování zaměstnanců.

Tato společnost zařadila do svých komodit také výrobu elektrické energie (kukuřičná síla). Díky tomu má společnost zajištěna každoroční příjem, který se meziročně zvyšuje s růstem vyrobené energie. Vzhledem k tomu, že stát výkup této energie garantuje, je to pro společnost jistý zisk, se kterým může počítat. Samozřejmostí je ovšem úprava výrobních procesů při získávání bioplynu z BPS, aby nedošlo ke zhoršení kvality půdy.

V minulosti byla jednou z hlavních komodit společnosti chování dobytku a to především prasat a krav. Vzhledem k potřebě ekonomického růstu společnosti bylo chování dobytku sníženo na minimum. Zůstal pouze chov krav na produkci mléka určeného k dalšímu zpracování. Tato komodita je ve Společnosti A kvalitní a meziročně se zvyšuje doживost. V současné době je ovšem těžké tuto komoditu udržet, neboť výkupní cena mléka není zrovna vysoká. Na druhou stranu si je společnost vědoma pozitiv, které přináší produkce mléka. Především chov krav přináší přirozená hnojiva, která zlepšují kvalitu půdy a to má za následek zvýšení výnosů plodin pěstovaných na této půdě.

Společnost A obdělává půdu v Jihomoravském kraji. Díky této lokalitě má přístup nejen k velkým městům celé republiky díky blízkému napojení na dálniční síť, ale také blízko do Rakouska a Slovenské Republiky, kam se postupně Společnost A, respektive Společnost B bude chtít dostat s vývozem. Negativum tohoto kraje je ovšem podnebí vhodné ke zřízení dalších a dalších vinogradů, které ornou půdu budou zřejmě do budoucna více zabírat, a bude zřejmě docházet

k útlumu ostatní rostlinné produkce. Proto hlavním cílem Společnosti A je udržení vlastněné nebo pronajaté orné půdy, kterou v současné době obhospodařuje. Do budoucna by Společnost A chtěla po pozitivních výsledcích zvýšit množství pěstovaného chmele. V případě negativní bilance by se naopak chtěla pokusně zaměřit na výstavbu vinohradů a začlenění se do pěstování vinné révy.

Pokud bychom shrnuli společnost celkově, tak tato společnost se snaží přizpůsobit měnícím se podmínkám ve svém okolí i uvnitř. Snaží se o zařazení modernějších technologií do procesů výroby, chovu i pěstování. Díky tomu má společnost A dobré předpoklady ke svému rozvoji a udržení se na trhu.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bečvářová Věra, Zdráhal Ivo. 2013. *Velikostní struktura podniků v zemědělství - faktory, tendence, souvislosti.* Brno : Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN: 978-80-7375-690-1.

Bečvářová Věra, Zdráhal Ivo. 2013. *Zemědělská politika a obchod.* Brno : Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-761-8.

Bečvářová. 2014. <http://www.strediskoczuhk.cz/>. [Online] 2014. [Citace: 19. 11 2015.]
<http://www.strediskoczuhk.cz/appzhk/doc/Sbornik%20SZPpo2013%20Becvarova.pdf>.

Bečvářová Věra, Zdráhal Ivo, Tomáš Vojtěch. 2013. *Agrobyznys v rozvoji regionu.* Brno : Mendelova univerzita v Brně, 2013. stránky 13-14. ISBN 978-80-7375-799-1.

CSVE. 2015. [csve.cz](http://www.csve.cz/). [Online] 2015. [Citace: 24. 11 2015.]
<http://www.csve.cz/clanky/graf-vyvoje-vykupnich-cen/278>.

Darbowski M, Rostkowski J. 2002. *The Eastern Enlargement of the EU.* Dordrecht : Kluwer Academic Publisher, 2002. ISBN 0-7923-7828-8.

Evropská komise. *Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.* COM(2010) 2020. Brusel, 2010.

Evroparlament. 2014. [europarl.europa.eu](http://www.europarl.europa.eu). [Online] 2014. [Citace: 11. 11 2015.]
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/529049/IPO_L-AGRI_NT\(2014\)529049_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2014/529049/IPO_L-AGRI_NT(2014)529049_EN.pdf).

FAO. 2015. *faostat.org*. [Online] FAO, 2015. [Citace: 13. 11 2015.]
<http://faostat.fao.org/site/567/DesktopDefault.aspx?PageID=567#ancor>.

Fennel. 1997. *The Common Agricultural Policy*. Oxford : Oxford University Press, 1997. ISBN 978-0198288573.

Fiala, P. Pitrová, M. 2010. *Evropská Unie*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. ISBN: 978-80-7325-180-2.

GEOLOGY.cz. *geology.cz*. [Online] [Citace: 8. 11 2015.]
http://mapy.geology.cz/geocr_25/.

GISAT. 2015. *gisat.cz. gisat.cz*. [Online] 2015. [Citace: 7. 11 2015.]
<http://www.gisat.cz/content/cz/aplikace/zemedelstvi/precizni-zemedelstvi>.

Grega, L. 2005. *Ekonomická opodstatněnost podpory zemědělství*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2005. ISBN: 80-7157-829-0.

Grega, Libor. 2004. *Teoreticko metodologické aspekty posuzování konkurenceschopnosti zemědělství*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2004. ISBN 80-7157-822-3.

Haná, ARGO. 2010. *argohana.cz. argohana.cz*. [Online] 2010. [Citace: 26. 11 2015.]
http://www.argohana.cz/Dokumentace/Rostlinolekarska_praxe/Etikety/Quick%20NPK%20Humin%20%C3%9AKZUZ%202013%2004%2024.pdf.

"Health Check" of the Common Agricultural Policy, [Online] 2009. [Citace: 03. 11 2015.] http://ec.europa.eu/agriculture/healthcheck/index_en.htm

Hrůza, Stober. 2009. *biom.cz*. [Online] 2009. [Citace: 4. 12 2015.]

<http://biom.cz/cz/odborne-clanky/co-ovlivnuje-efektivitu-provozu-bioplynovestanice>. ISSN 1801-2655.

Jones, S&P Dow. 2015. S&P GSCI AGRICULTURE. *us.spindices.com*. [Online] 2015. [Citace: 11. 11 2015.]

<http://us.spindices.com/indices/commodities/sp-gsci-agriculture>

Libor, Grega. 2004. *Teoreticko metodologické aspekty posuzování konkurenceschopnosti zemědělství*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2004. ISBN: 80-7157-822-3.

Mendelu. 2015. Mendelova univerzita v Brně. *is.mendelu.cz*. [Online] 10. 10 2015. https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=64962.

MZe. 2009. *biokont.cz*. [Online] 2009. [Citace: 3. 12 2015.]

http://www.biokont.cz/images/z092539_mze_zakon_o_hnojivech_-_k_tisku_091223.pdf. ISBN 978-80-7084-877-7.

MZe. 2004. *eagri.cz*. *MZe*. [Online] 12 2004. [Citace: 3. 12 2015.]

http://eagri.cz/public/web/file/2861/cukr12_04.pdf. ISBN 80-7084-325-X.

MZe. 2007. *eagri.cz*. [Online] 12 2007. [Citace: 12. 12 2015.]

http://eagri.cz/public/web/file/2869/cukr_12_2007.pdf. ISSN 1211-7692.

Nazeleno.cz. 2012. *nazeleno.cz*. [Online] 31. 1 2012. [Citace: 6. 12 2015.]

Zdroj: <http://www.nazeleno.cz/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie.dic>.

Synek Miloslav, Kislíngerová Eva. 2010. *Podniková Ekonomika*. Praha : C.H. Beck, 2010. stránky 310-311. ISBN 978-80-7400-336-3.

SZIF. 2015. *szif.cz*. [Online] 2015. [Citace: 11. 11 2015.]

<https://www.szif.cz/cs/saps>.

Thurson. 2002. *How to reform the Common Agriculture Policy*. Londýn :

Foreign Policy Centre, 2002. ISBN 1-903558-17-4.

vurv. 2013. [vurv.cz](http://www.vurv.cz). *VURV*. [Online] 2013. [Citace: 28. 11 2015.]

<http://www.vurv.cz/sites/File/Publications/ISBN978-80-7427-143-4.pdf> .

ISBN 978-80-7427-143-4.

Whelan Brett, Taylor James. 2013. *Precision Agriculture for Grain Production Systems*. Collingwood : CSIRO Publishing, 2013. ISBN 978-0643107472.

7 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Roční úhrny srážek v Jihomoravském kraji.....	27
Tabulka 2 Přehled producentů cukru	30
Tabulka 3 Porovnání sklizňových ploch u pšenice a ječmenu	31
Tabulka 4 Porovnání sklizňových ploch u brambor a cukrovky technické.....	31
Tabulka 5 Výměra pěstování chmele ve světě	35
Tabulka 6 Výnosy obilovin v t/ha.....	37
Tabulka 7 Výnosy brambor a cukrovky technické	38
Tabulka 8 Průměrné ceny Pšenice potravinářské.....	41
Tabulka 9 Průměrná cena chmele, ječmene sladovnického a máku setého	42
Tabulka 10 Průměrná cena mléka kravského, pšenice potravinářské a řepky olejky.....	43
Tabulka 11 Výroba mléka	44
Tabulka 12 Nákupy mléka.....	46
Tabulka 13 Náklady na energii Společnosti A v tis. Kč.....	51
Tabulka 14 Rentabilita společnosti	58
Tabulka 15 Zadluženost společnosti.....	59

8 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Teorie pavučiny.....	14
Graf 4 Sklizňová plocha v r. 2010.....	32
Graf 5 Sklizňová plocha v r. 2011.....	32
Graf 6 Sklizňová plocha v r. 2012.....	33
Graf 7 Sklizňová plocha v r. 2013.....	33
Graf 8 Sklizňová plocha v r. 2014.....	34
Graf 2 Porovnání výnosu obilovin.....	38
Graf 3 Porovnání výnosu brambor a cukrovky technické.....	39
Graf 9 GSCI Index (hlavní zemědělský index NYSE).....	40
Graf 10 Průměrné ceny pšenice potravinářské.....	41
Graf 11 Výroba mléka.....	45
Graf 12 Nákupy mléka.....	46
Graf 13 Průměrná měsíční mzda.....	55

9 SEZNAM ZKRATEK

BPS	Bioplynová stanice
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DNSS	Defense Navigation Satellite System
EAGGF	European Agriculture Guidance Guarantee Fund
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská Unie
GATT	The Single Area Payment System
GPS	Global Position System
HDP	Hrubý domácí produkt
JMK	Jihomoravský kraj
MZe	Ministerstvo Zemědělství
PVP	Přechodné vnitrostátní podpory
SAPS	The Single Area Payment System
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
THP	Technicko-hospodářský pracovník
TTP	Trvalý travní porost
UZEI	Ústav zemědělské ekonomie a informací
VCS	Voluntary Coupled Support
VDJ	Velká dobytčí jednotka
VKK	Velkokapacitní kravín
WTO	World Trade Organization

10 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Struktura společnosti.....	28
--------------------------------------	----